

UNIVERSITETET I AGDER

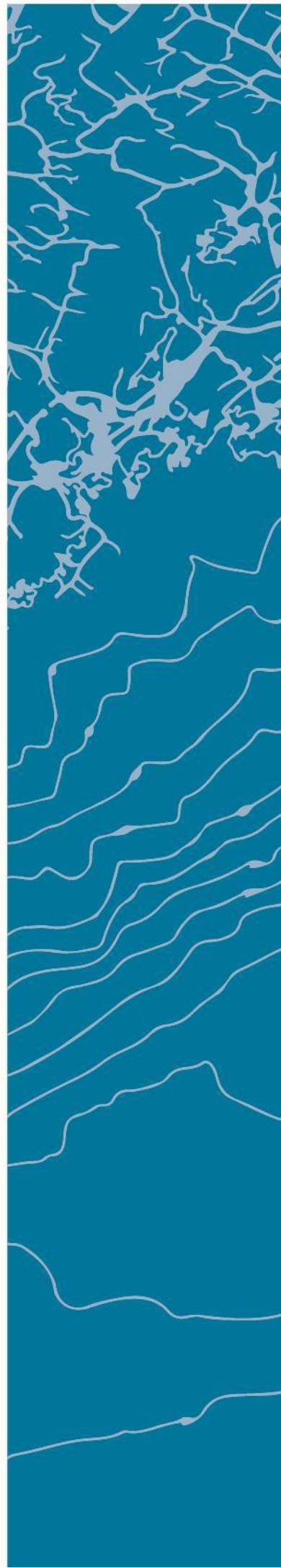
Hvordan kommuniseres vold og overgrep til barn på nettstedet *Jeg vil vite?*

LINDA BRUN TORSTENSEN

VEILEDER
Gunhild Kvåle

Universitetet i Agder, 2017

Fakultet for humaniora og pedagogikk
Institutt for nordisk og mediefag

Sammendrag

Denne masteroppgaven vil analysere og vurdere hvordan nettstedet *Jeg vil vite* kommuniserer vold og overgrep til barn. Avsenderen av *Jeg vil vite* er Stine Sofies Stiftelse og materialet er avgrenset til nettstedets forside og tre utvalgte tekster, som omhandler de tre voldstypene; fysisk vold, psykisk vold og seksuelle overgrep. For å besvare masteroppgavens problemstilling vil jeg bruke gjøre en tekstanalyse med en sosialsemiotisk inngang, med et spesielt fokus på de tre metafunksjonene av M.A.K Halliday, for å se på hvordan verbalspråket og visuelle elementer skaper mening i tekstene. Videre vil jeg trekke inn det retoriske, eksterne pentagrammet for å undersøke hvordan pentagrammets fem konstanter tilpasser seg hverandre i tekstene.

Tematikken vold og overgrep mot barn er en svært underkommunisert og tabubelagt tematikk, hvor en av de viktigste målgruppene er barna, som trenger kunnskap både for å kunne melde ifra om de selv er utsatt eller om de kjenner noen som er utsatt. *Jeg vil vite* forsøker i aller høyeste grad å forbygge vold og overgrep gjennom informasjonstekster og ulike tester som er tilpasset barn, som er *Jeg vil vite* sin primære målgruppe.

Resultatene fra analysen viser at Stine Sofies Stiftelse tar i bruk verbale og visuelle elementer for å kommunisere vold og overgrep til barna. Elementene er godt tilpasset mottakerne, ved at Stine Sofies Stiftelse kommuniserer gjennom en barnslig tone i verbalspråket og gjennom enkle, abstrakte visuelle fremstillinger. De visuelle elementene synes som å bli brukt til å spesifisere eller kontrastere verbalspråket. Videre vil vurderingen vise at de fem konstantene i pentagrammet ikke stemmer overens med hverandre, noe som kan medføre en tilslørt og skjev fremstilling av vold og overgrep til barn. Den skjeve fremstillingen skyldes i stor grad Stine Sofies Stiftelse sin bruk av kjønnsbestemte ord og fremstillinger i enkelte deler av teksten, noe som medfører at kommunikasjonen synes å ikke gjelde alle barna til enhver tid.

Videre er det også en mangel på en definert aldersgruppe og et bestemt formål for nettstedet, som kan resultere i at kommunikasjonen om vold og overgrep til barn blir svekket, da det ikke kommer tydelig frem hvordan barna skal finne nettstedet, bruke det eller hva slags informasjon som er påtenkt de og voksne, som er nettstedets sekundære målgruppe.

Resultatene viser likevel at Stine Sofies Stiftelse også lykkes i å kommunisere vold og overgrep til barn gjennom en barnslig og enkel tone, som til tider skaper en nærhet mellom dem og barna. Stine Sofies Stiftelse innehar også mye kunnskap om tematikken, noe som medfører at de innehar en sterk ethos og har en klar kunnskap om hvordan den skal kommuniseres til barn.

Abstract

This master thesis will analyse and evaluate how the website «Jeg vil vite» communicates violence and sexual abuse to children. The publisher of «Jeg vil vite» is Stine Sofie's Foundation, and I have limited my analyses to the website's front page and three selected texts, which deals with the three types of violence: physical violence, psychological violence and sexual abuse. In order to answer the issue of the master thesis, I will make a textual analysis with a social semiotic approach. I will put a special emphasis on the three meta functions by M.A.K Halliday, to see how the verbal language and the visual elements make the texts meaningful. Further, I will use the rhetoric, external pentagram to examine how the five constants of the pentagram adapt to each other in the texts.

Violence and sexual abuse towards children is a very under-communicated and taboo ridden thematic, where one of the most important target groups is the children, who need knowledge to report, whether it is themselves or someone they know who is exposed. «Jeg vil vite» definitely try to prevent violence and sexual abuse through information texts and tests which are adapted to children, who is the primary target group of «Jeg vil vite».

The results from the analysis, show that Stine Sofie's Foundation uses verbal and visual elements to communicate violence and abuse to the children. Through a childish tone in the verbal language, and through simple, abstract visual illustrations, these elements are well adapted to the receivers. The visual elements appear to be used to specify or contrast the verbal language. Further, this evaluation will show that the five constants in the pentagram don't match, which can result in a veiled and biased illustration of violence and sexual abuse towards children. This biased illustration is by a large degree due to Stine Sofie's Foundation's use of gender specific words and illustrations in certain parts of the text, which seems to make the communication not applying to all the children.

The website also lacks a defined age group and a specific purpose, which can result in the weakening of the communication of violence and sexual abuse toward children, since it doesn't clearly emerge how the children shall find the website, how they shall use it and also, which information is for children and which information is for adults, who are the secondary target group of the website. However, the results show that Stine Sofie's Foundation also succeeds in communicating violence and sexual abuse to children through a childish and simple tone, which sometimes create a closeness between them and the children. Stine Sofie's Foundation has a lot of knowledge on the thematics, which implies that they have a strong ethos and a clear knowledge on how to communicate it to children.

Forord

For to år siden satt jeg i Fredrikstad i Østfold og var spent på om jeg kom til å komme inn på masterstudiet Samfunnskommunikasjon. Jeg kom inn, vi pakket alt vi hadde, tok med oss katten og kjørte hele livet vårt nedover mot det glade Sørlandet. Med denne masteroppgaven avslutter jeg min master i Samfunnskommunikasjon, og det føles både rart og veldig surrealistisk. Gjennom mine to år hos Universitet i Agder har jeg møtt helt fantastiske mennesker, både i mine medstudenter og forelesere. Uten de hadde aldri studietiden blitt den samme.

Jeg skal ikke legge skjul på at denne masteroppgaven til tider har vært vanskelig og krevende å skrive. Vold og overgrep mot barn er ingen enkel tematikk, men jeg er likevel veldig takknemlig for at jeg har fått skrive om det i denne masteroppgaven. Vold og overgrep mot barn er for meg en hjertesak, som vekker et enormt engasjement og som ønsker om en forandring. Jeg ønsker at flere barn skal få lov til å få ha en trygg oppvekst hvor de bare kan få være barn og jeg har stor respekt for Stine Sofies Stiftelse som har dette som mål hver eneste dag de går på jobb.

Jeg vil benytte denne muligheten til å takke min fantastiske rådgiver Gunhild Kvåle. Tusen takk for du har delt din solide kunnskap og ditt engasjement gjennom hele prosessen. Takk for at du har trodd på masteroppgaven hele veien, at ingen spørsmål har vært dumme og at døra di alltid har vært åpen.

Jeg vil også takke min forlovede, Marte Antonsen. Takk for at du har vært tålmodig og støttende hele veien, også når jeg kanskje ikke har gjort det like enkelt for deg. En siste takk går til mine fantastiske svigerforeldre, John Erik Kristensen og Kristin Antonsen. John, takk for at du har korrekturlest denne masteroppgaven og for at du var et teknisk geni når det ser mørkest ut rett før innlevering. Kristin, takk for dine støttende ord og for morsomme innleveringshistorier fra din tid som student.

Takk til familie og venner som har heiet på meg hele veien!

Linda Brun Torstensen

Mandal, 31 mai 2017

Innhold

Sammendrag	3
Abstract	4
1. Innledning.....	8
1.1 Problemstilling og hensikt.....	9
1.2 Empirisk materiale	9
1.2.1 Kort presentasjon av Jeg vil vite.....	12
1.3 Masteroppgave oppbygging	12
2. Teoretisk grunnlag.....	14
2.1 Sosialesemiotikk	14
2.1.1 Multimodalitet.....	15
2.2 De tre metafunksjonene.....	16
2.2.1 Det ideasjonelle metafunksjonen.....	16
2.2.2 Det mellompersonlige metafunksjonen.....	17
2.2.3 Den tekstuelle metafunksjonen.....	19
2.3 Retorikk.....	21
2.3.1 Aptum og det eksterne pentagrammet	22
3. Metode.....	24
3.1 Masteroppgavens materiale.....	24
3.2 Tekstanalyse som metodisk tilnærming	25
3.3 Analytisk tilnærming	26
4. Analyse.....	28
4.1 Analyse av forsiden til Jeg vil vite	28
4.1.1 Illustrasjonskarusellen	29
4.1.2 Del 1: Jeg vil lære.....	32
4.1.3 Del 2: Lurer du på noe?.....	34
4.1.4 Del 3: Ta testene.....	35
4.1.5 Del 4: «Aktuelt»	36
4.1.6 Siste del av Jeg vil vite.	38
4.1.7 Oppsummering av Jeg vil vite sin forside	39
4.2 Fysisk vold	40
4.2.1 Ideasjonell metafunksjon.....	41
4.2.2 Mellompersonlige metafunksjon.....	42
4.2.3 Tekstuell metafunksjon	44
4.2.4 Oppsummering av fysisk vold.....	45
4.3 Psykisk vold	46

4.3.1 Den ideasjonelle metafunksjon.....	46
4.3.2 Den mellompersonlige metafunksjon.....	49
4.3.3 Den tekstuell metafunksjon	51
4.3.4 Oppsummering av psykisk vold	52
4.4 Seksuelle overgrep	53
4.4.1 Ideasjonell metafunksjon.....	53
4.4.2 Mellompersonlige metafunksjon.....	55
4.4.3 Tekstuell metafunksjon	57
4.4.4 Oppsummering av seksuelle overgrep.....	58
5. Drøfting	60
5.1 Konkrete omstendigheter.....	60
5.2 Saken	61
5.3 Avsender.....	63
5.4 Mottakerne	65
5.5 Uttrykksmåten	67
5.6 Oppsummering	69
6. Avslutning	70
Referanseliste	74
Bøker	74
Nettsteder	74

1. Innledning

I starten av 2017 startet jeg denne skriveprosessen, og jeg syntes det var vanskelig å finne de riktige ordene for å starte denne masteroppgaven. Man tenker ofte at man må ha en pangstart, noen sterke setninger som fanger leserens oppmerksomhet. Hvilke ord er «riktige» å bruke når en snakker om vold og overgrep mot barn? Jeg skriver «riktige», fordi det ofte ikke finnes noen riktige ord å bruke. Vi kan bruke fagtermer, prøve å finne en logisk forklaring på hvorfor det skjer, men ofte kommer vi til kort.

I 2013 gjorde Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) et oppdrag for Justis- og beredskapsdepartementet. Oppdraget til NKVTS var å gjennomføre en undersøkelse i form av intervjuer med 2435 kvinner og 2029 menn i alderen 18-75 år hvor det ble spurt om fysisk vold og seksuelle overgrep i egen barndom og i voksen alder. For min masteroppgave er spesielt tallene for fysisk vold og seksuelle overgrep i barndommen relevante. Hovedfunnene fra undersøkelsen viste at 27,7% av kvinnene og 33% av mennene oppga at de hadde blitt lugget, kløpet, ristet eller slått av sine foresatte i barndommen. 10,2% av kvinnene og 3,5% av mennene fortalte om seksuell kontakt med en minst fem år eldre person før fylte 13 år, og at voldtekt og seksuell kontakt før fylte 13 år hovedsakelig ble begått av personer barna selv kjente (Grimstad kommune, 2015, s. 5).

Denne undersøkelsen ble som sagt gjennomført i 2013, men vold og overgrep overfor barn blir fortsatt sett på som et samfunnsproblem. Ifølge Redd Barna er vold mot barn «et av Norges mest underkommuniserte samfunnsproblemer» og «[...] tabubelagt, og forbundet med fortielse, skyld og skam» (Redd barna, ingen dato). At vold og overgrep ofte forbindes med følelsen av skyld og skam, medfører at veldig mange ikke tør å rapportere om vold og overgrep, og dette resulterer i mange mørketall. Det er slike tall Stine Sofies Stiftelse prøver å forhindre med nettstedet *Jeg vil vite*.

21. mai 2000 ble Stine Sofie Sørstrønen og Lena Sløgedal Paulsen, to jenter på åtte og ti år funnet brutalt voldtatt og drept i Baneheia i Kristiansand. Stine Sofie Sørstrønen sin mor, Ada Sofie Austegard, uttalte i 2010 til NRK

«- Når man opplever det vi opplevde i Baneheia- saken, med ukjente gjerningsmenn uten relasjon til barnet, blir saken veldig slått opp. Den er lett gjenkjennelig for folk. Det er det vi alle frykter – at det skal skje noe med barna våre.

- Men jeg tenker like mye på de barna som opplever like grov vold i hjemmene sine. De får ikke den oppmerksomheten. Kan jeg hjelpe noen av de barna...» (Pedersen, Wirsching & Nilsen, 2010).

Resultatet av drapene i Baneheia ble at Ada Sofie Austegard opprettet Stine Sofies Stiftelse sammen med Bente Bergseth, som selv hadde opplevd vold i barndommen. Gjennom å opprette Stine Sofies Stiftelse, ønsket Austegard og Bergseth å forbedre rettssikkerheten til voldsutsatte barn og deres pårørende, og forhindre at barn blir utsatt for vold og overgrep (A, Stine Sofies Stiftelse, ingen dato). I 2011 utviklet Stine Sofies Stiftelse nettstedet *Jeg vil vite*, og det ble lansert i mai 2013. Denne masteroppgaven vil omhandle dette nettstedet og hvordan det kommuniserer vold og overgrep til barn.

I tiltaksplanen *En god barndom varer livet ut* av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (2014) står det som følger: «Overgrep mot barn og ungdom foregår i det skjulte og er vanskelig å avdekke» (s. 19). Redd Barna forteller også at det er hjemmet som er «stedet hvor vold mot barn foregår i det skjulte og over lang tid uten at det oppdages» (Redd Barna, ingen dato). Så hvordan kan vi da avdekke vold og overgrep mot barn i nære relasjoner? Nettstedet *Jeg vil vite* forsøker hovedsakelig å lære barn om hva vold og overgrep faktisk er, så barna lettere kan si ifra om de selv er utsatt eller om de kjenner noen som er utsatt. En av utfordringene knyttet til vold og overgrep overfor barn, er kunnskap om hva det faktisk er og at kunnskapen er alderstilpasset. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet skrev i strategien *Barndommen kommer ikke i reprise* (2014) at

«Barn trenger kunnskap om seksualitet og kropp, fysisk og psykisk vold og om seksuelle overgrep. Dette kan bidra til at barn lettere setter grenser, forstår hva som er uakseptabel atferd og dermed gis mulighet til å sette ord på vanskelige opplevelser. Både fagpersoner, ungdommer og ulike ideelle organisasjoner har lenge etterlyst at barn må lære om vold på skolen. Skolen er en viktig arena for å nå fram til barn og unge med informasjon om vold og seksuelle overgrep» (ss. 14-15).

1.1 Problemstilling og hensikt

Problemstillingen som denne masteroppgaven skal undersøke er: *Hvordan kommuniseres vold og overgrep til barn på nettstedet Jeg vil vite?*

Hensikten med masteroppgaven er å undersøke hvordan ulike meningsressurser skaper mening og kommuniserer vold og overgrep til barn. Masteroppgaven vil kun se på *Jeg vil vite* sin forside og tre utvalgte tekster, og vil ha et spesielt fokus på hvordan kommunikasjonen formidles gjennom verbale og visuelle elementer på nettsidene. Jeg vil gjøre en multimodal analyse fra et sosiosemiotisk perspektiv i kombinasjon med et retorisk perspektiv.

1.2 Empirisk materiale

Stine Sofies Stiftelse ble etablert i Grimstad av Ada Sofie Austegard og Bente Bergseth. Sammen ønsket Austegard og Bergseth å forbedre rettssikkerheten til voldsutsatte barn og

deres pårørende og forhindre at barn blir utsatt for vold og overgrep. Stine Sofies Stiftelsen har som visjon: *en barndom uten vold*, og for å oppnå denne visjonen, jobber de med å forebygge og avdekke vold og overgrep mot barn, ivareta det voldsutsatte barnet og deres pårørende/etterlatte, og påvirke myndighetene til å styrke rettssikkerheten (A, Stine Sofies Stiftelse, ingen dato). De ønsker også å informere og å opplyse, både barn og voksne, om hva vold og overgrep er. Nettstedet *Jeg vil vite* er ett av verktøyene de har utarbeidet for å informere og opplyse. Jeg vil nå kort forklare forsiden til nettstedet generelt, og presentere det ytterligere i analysen.

1.2.1 Kort presentasjon av *Jeg vil vite*

Inne på nettstedet til *Jeg vil vite* står det: «hovedmålene for siden er å spre kunnskap om vold og overgrep, få flere til å si ifra dersom de er utsatt eller vet om noen som er det, samt å fjerne tabu i samfunnet» (B, *Jeg vil vite*, ingen dato). Ifølge Stine Sofies Stiftelse selv skal nettstedet *Jeg vil vite* primært fungere som et e-læringsverktøy for barn, og sekundært for voksne som arbeider med barn (B, *Jeg vil vite*, ingen dato).

Som illustrasjon 1 viste på forrige side, kan en se nettstedets navn *Jeg vil vite* øverst i det venstre hjørne. Videre er det en hovedmeny med fem ulike lenker (*Jeg vil lære*, *Jeg vil si i fra*, *Aktuelt*, *Nyttige linker* og *For voksne*), og til slutt et søkefelt, som mottakeren fysisk må trykke på for å aktivere. Under hovedmenyen er det en illustrasjonskarusell, som inneholder fem ulike slides. De fem ulike slidesene henviser mottakeren både til elementer i hovedmenyen og til andre elementer som blir presentert nedover på forsiden.

Videre har jeg inndelt nettstedet i fire ulike deler (se illustrasjons 1) hvor den første er *Jeg vil lære*, hvor brukeren kan lære mer om de fire ulike voldstypene, samt lese ofte stilte spørsmål og lære mer om viktigheten av å si ifra. Den andre delen *Lurer du på noe* er en direkte lenke til Alarmtelefonen sitt nettsted. I denne delen er det også infografikk, som eksempelvis forteller brukeren om hyppigheten av vold eller overgrep mot barn. Helt til slutt i den andre delen er det flere lenker til andre nettsteder hvor mottakeren kan få mer informasjon om tematikken. Den tredje delen er *Ta testene*, som er en direkte lenke til tre testene som omhandler vold og overgrep. Under denne delen er den fjerde delen *Aktuelt*, som inneholder informasjon om appen *Jeg vil vite*, samt mer informasjon om Alarmtelefonen og en lenke videre til et par filmer hvor hovedpersonene Sara og Alex opplever vold hjemme. Helt nederst på nettstedet er det et sort felt med en grå verbaltekst, som forteller mottakeren at det er Stine Sofies Stiftelse som er nettstedets avsender, samt hvorfor den ble laget og hvilken funksjon nettstedet skal ha.

1.3 Masteroppgave oppbygging

Masteroppgaven er bygget opp i seks ulike hoveddeler. Den første delen er innledningen som nettopp er blitt presentert. Den andre delen vil presentere masteroppgavens teoretiske grunnlag, og er inndelt i to ulike deler, hvor den første delen fokuserer på det sosialsemiotiske og den andre delen fokuserer på retorikk. Den tredje delen vil presentere masteroppgavens metodiske tilnærming og begrunne valgene jeg har gjort i min forskningsprosess. I den fjerde delen vil jeg gjøre en næranalyse av *Jeg vil vite* sin forside og tre utvalgte tekster fra nettstedet. I den femte delen vil jeg vurdere funnene fra næranalysen i og undersøke om

forsiden og de tre utvalgte tekstene er tilpasset det retoriske, eksterne pentagrammet. I den sjette og siste delen vil jeg forsøke å oppsummere og besvare masteroppgavens problemstilling på best mulig måte.

2. Teoretisk grunnlag

2.1 Sosialesemiotikk

Sosialesemiotikkens hadde sin opprinnelse på 70- og 80-tallet, og grunnlegger er den australske lingvisten Michael Alexander Kirkwood Halliday, M.A.K Halliday. På denne tiden utviklet Halliday teorier og modeller om hvordan mening ble skapt gjennom språk i konkrete sosiale situasjoner (Engebretsen, 2012, s. 22). Det sosiale innenfor sosialesemiotikken peker på at teorien er sosialt orientert, altså at meningsskapning antas å være sosialt motivert og bunngrunnet i behovet mennesker har for å skape mening sammen med andre (Björkvall, 2009, s. 12). Ifølge Martin Engebretsen (2007) innebærer det sosialesemiotiske perspektivet «at man studerer den meningskapningen som finner sted i samspillet mellom tekstuelle og kontekstuelle faktorer i bestemte sosiale situasjoner» (s. 11). Det tekstuelle dreier seg om den konkrete teksten, altså hvilke ord eller bilder som blir brukt, mens det kontekstuelle dreier seg eksempelvis om hvor teksten er og hvem er den rettet mot.

Det semiotiske innenfor sosialesemiotikken peker på læren om betydninger, og perspektivet dreier seg om at mening kan skapes gjennom å bruke ulike ressurser (Björkvall, 2009, s. 12). Sosialesemiotikk fokuserer altså på meningsdannelse, «som omfatter alle former for betydning som kan oppstå når et tekstuttrykk (eller en gjenstand, en bevegelse eller liknende) blir utsatt for fortolkning innenfor rammene av en bestemt sosial situasjon» (Engebretsen, 2012, s. 23).

Den sosiale situasjonen betegnes ofte som situasjonskonteksten, som defineres av hvem som deltar i situasjonen og hvilke sosiale og mediale prosesser teksten inngår i (ibid, s. 23).

Meningsdannelsen er også styrt av de konvensjonene og tradisjonene som er nedfelt i kulturen, altså av kulturkonteksten. Når en ser på kulturkonteksten, studerer man teksten i relasjon til den kulturelle, historiske og sosiale konteksten (Björkvall, 2012, s. 10). Designet til et nettsted bærer ofte preg av konvensjonene og tradisjonene som nettsteder har, eksempelvis hvor logo og meny skal plasseres, men nettstedets innhold, samt design, bærer også preg av hvilken situasjon og hvilket budskap nettstedet forsøker å formidle. Allikevel så påvirker også den sosiale situasjonen hvordan nettstedet fremstilles. Eksempelvis vil et nettsted som forsøker å selge produkter i form av klær, se annerledes ut enn et nettsted som har som formål å gi informasjon om vold og overgrep overfor barn. Kulturkonteksten kan også påvirke nettsteder som eksempelvis omhandler vold og overgrep, ut ifra kulturen og tradisjonene nettstedet befinner seg i. Et nettsted som omhandler vold og overgrep fra noen år tilbake, ville mest sannsynlig inneholdt andre elementer enn den ville ha gjort i dag, og en kan også anta at et slikt nettsted er mer vanlig i dag, da tematikken ikke er så tabubelagt som den

var tidligere. Eva Maagerø og Elise Seip Tønnessen forteller i boken *Teoretiske tilnærminger til pedagogiske tekster* (2010) at det er et dynamisk forhold mellom tekst og kontekst. Det er dynamisk fordi språk realiseres i en kontekst, og konteksten påvirker det språket som brukes, og språket kan videre påvirke og endre konteksten (s. 129).

Alle tekster er bygd opp av *semiotiske ressurser*. Theo van Leeuwen definerer semiotiske ressurser i sin bok *Introducing Social Semiotics* (2005) «as the actions and artefacts we use to communicate, whether they are produced physiologically – with our vocal apparatus; with the muscles we use to create facial expressions and gestures, etc. [...]» (s. 3). Semiotiske ressurser er altså ulike elementer mennesker bruker for å skape mening. En annen definisjon er av Anders Björkqvall som definerer semiotiske ressurser som «'byggmaterial' som finns tillgängligt vid skapandet av betydelser och texter» (Björkqvall, 2009, ss. 13-14). Björkqvall forteller at semiotiske ressurser ikke har et bestemt meningspotensial, men at meningen heller skapes ut ifra hvordan de semiotiske ressurser blir brukt (ibid). Du kan altså ikke bruke én bestemt semiotisk ressurs for å skape én bestemt mening. Sosiale og kulturelle konvensjoner er to viktige elementer, da det sosiale og kulturelle kan gi både muligheter og begrensninger til de semiotiske ressursene. Om de sosiale og kulturelle forholdene endres, endres også meningen en semiotisk ressurs kan skape (ibid, s. 15). Semiotiske ressurser brukes altså for å skape mening i tekster, og når flere semiotiske ressurser kombineres på et organisert vis, kan de kalles semiotiske modaliteter, og dette brukes spesielt når en studerer multimodale tekster.

2.1.1 Multimodalitet

Begrepet *multimodalitet* har sitt utspring innenfor sosialsemiotikken, og henviser til at tekststyringer ofte er satt sammen av flere typer semiotiske ressurser for å kunne skape mening (Engebretsen, 2012, s. 19). Modalitet er ifølge Martin Engebretsen «en klasse av meningsressurser som gjennom langvarig bruk har fått visse konvensjonaliserte, forutsigbare meningspotensialer» (ibid, s. 20). Han omtaler også «multimodale tekster er tekster som er sammensatt av flere modaliteter, og som modalitet regnes i en slik sammenheng alle anvendte tegnsystemer som er meningsbærende [...]» (Engebretsen, 2007, s. 17). Det er spesielt et sentralt begrep innenfor sosialsemiotisk multimodalitetsteori som er relevant for denne masteroppgaven og dette begrepet er *funksjonell spesialisering*.

Funksjonell spesialisering «handler om den kommunikative oppgavefordelingen mellom de involverte modalitetene i en sammensatt tekst» (Engebretsen, 2012, s.24). *Funksjonell spesialisering* fokuserer altså på hvilke oppgaver de ulike modalitetene har i en tekst, altså hva eksempelvis oppgaven til en verbaltekst er eller hva oppgaven til et bilde er i teksten.

Videre forteller Engebretsen at «grafikken, oppslaget typografi og layout, har tilsvarende til oppgave å fremheve visse elementer på bekostning av andre, vise hvilke elementer som hører tettest sammen og skape en visuell helhet av alle delene» (ibid). *Jeg vil vite* har flere sammensatte modaliteter, og modalitetene har spesielle oppgaver innad i tekstene. Eksempelvis er oppgaven til verbaltekstene å beskrive med ord hva fysisk vold er, mens illustrasjonen har i oppgave å illustrere en form for fysisk vold.

2.2 De tre metafunksjonene

Som nevnt i første avsnitt av masteroppgavens teoretiske grunnlag, er den australske lingvisten Halliday sosialsemiotikkens grunnlegger. Teorien jeg nå skal introdusere kalles de tre metafunksjonene, og er et godt rammeverk når en skal se på de ulike dimensjonene en tekst foregår i. Ifølge Halliday realiserer enhver ytring «[...] tre grunnleggende typer mening samtidig» (Halliday, 1994 i Maagerø & Tønnessen, S., 2010, s. 134). Disse tre grunnleggende meningene kalles de tre metafunksjonene, og er *den ideasjonelle*, *den mellompersonlige* og *den tekstuelle*. *Den ideasjonelle metafunksjonen* dreier seg om «den kunnskap og informasjon som utveksles omkring de ytre tema teksten behandler» (Engebretsen, 2007, s. 19). *Den mellompersonlige metafunksjonen* dreier seg om «tekstens refleksjon og påvirkning av relasjonene mellom aktørene i diskursen» (ibid). *Den tekstuelle* metafunksjonen dreier seg om hvordan tekstuelle mekanismer og teknikker sørger for en helhet og sammenheng i teksten (ibid). Jeg vil nå gå nærmere inn på hver enkelt metafunksjon og de ulike semiotiske ressursene som finnes innad i det utvalgte materiale.

2.2.1 Det ideasjonelle metafunksjonen

Den ideasjonelle metafunksjonen omhandler hvordan språket og andre uttrykksformer kan brukes til å representere virkeligheten. Metafunksjonen handler altså i stor grad om hvordan kunnskap og informasjon omkring temaet som teksten behandler blir presentert (Engebretsen, 2007, s. 19). Eva Maagerø og Elise Seip Tønnessen skriver at «den ideasjonelle metafunksjonen er mening om verden rundt oss og i oss» (Maagerø & Tønnessen, S., 2010, s. 135).

Situasjons- og kulturkonteksten preger også representasjonen av tekstens virkelighet, noe som medfører at metafunksjonene kan brukes til så mangt, og at forskeren må derfor selv velge ut de elementene som representerer tematikken i hans eller hennes utvalgte materiale. Björkvall (2009) skriver at «vid kommunikation behöver man kunna skapa olika versioner av verkligheten, till exempel beskriva eller avbilda vem som gör vad mot någon annan [...]» (s. 11). Analysen vil se på det som Björkvall forteller at den ideasjonelle metafunksjonen kan brukes til å se på, nemlig å beskrive hvem som utfører volden og hvem som representeres

visuelt. Analysen vil også se på hvilke ord som blir brukt for å forklare hva vold og overgrep faktisk *er*, hvem teksten representerer som *den handlende* og hvordan teksten henvender seg til mottakeren. Innenfor den ideasjonelle metafunksjonen vil også analysen se på hvordan vold og overgrep mot barn blir representert visuelt.

Maagerø og Tønnessen skriver at enkelte tekster kan ha tydelig informasjon om hvem som utfører handlingen i tekstene, mens andre har ikke tydelig informasjon om dette. Lærebøker for barn trekkes særlig ut som tekster hvor det er tydelig hvilke deltagere som utfører handlingene og hvor prosesser realiserer mye mening (Maagerø & Tønnessen, S., 2010, s. 136). *Jeg vil vite* er på lik linje som lærebøker rettet mot barn, og det kan derfor tenkes at *Jeg vil vite* har en lignende tydelighet i måten de representerer de handlende på nettstedet.

2.2.2 Det mellompersonlige metafunksjonen

Den mellompersonlige metafunksjonen fokuserer på hvordan språk og andre uttrykksformer fungerer som meningsutveksling. Maagerø og Tønnessen (2010) skriver at «enhver ytring er rettet mot andre når vi kommuniserer, og derfor blir ytringene realisert slik at de etablerer og opprettholder en sosial relasjon mellom deltagerne i kommunikasjonen» (s. 136). Innad i kommunikasjonen tildeles også deltagerne to ulike roller, en talerrolle og en mottakerrolle, og når en ytring er sagt eller skrevet, så kan mottakeren reagere på den på en språklig eller på en annen måte, eksempelvis ved å godta eller avvise ytringen taleren kommer med. Björkvall skriver (2009) at Halliday mener at man kan ha to ulike talerroller når en kommer med ytringer, enten ved at man *gir* eller *krever* varer og tjenester eller informasjon (s. 33). Innenfor Hallidays sosialsemiotiske språkteori finnes det fire ulike språkhandlinger: *tilbud*, *oppfordring*, *påstand*, og *spørsmål*, og situasjonskonteksten er ofte det som avgjør hvilken type språkhandling som forekommer i en tekst (ibid).

Videre forteller Björkvall at innenfor multimodale tekster, så er ofte de visuelle og verbale elementene integrert, ved eksempelvis at teksten og bildet er innenfor samme ramme og/eller at teksten befinner seg over bildet (ibid, s. 38). Når visuelle og verbale elementer integreres på en slik måte, snakker en ofte om en kommunikativ handling fremfor språk- og bildehandlinger. Gjennom en slik kommunikativ handling, hvor verbalspråk og visuelle elementer er integrert, kan dette være med på å forsterke meningen som avsender forsøker å sende. *Jeg vil vite* er multimodal med både visuelle og verbale elementer integrert på nettstedet, og i analysen vil jeg se på hvordan det verbale og det visuelle skaper en sosial relasjon mellom avsender og mottaker, samt om avsenderens ytringer *gir* eller *krever* noe av mottakeren.

I multimodale tekster kan ulike semiotiske ressurser skape nærhet og distanse mellom mottakeren og budskapet i en tekst. Analysen vil se på hvordan verbal tiltale kan både skape nærhet og distanse mellom budskap og mottaker. Björkvall (2009) skiller spesielt mellom tiltalene «du» og «de/dere» ved å si:

«Du-, dig- og din-tiltallet anvendes här för att skapa något som liknar en personlig, icke-distanserad, relation mellan personer som i realiteten kan vara långt ifrån verandra i tid och rum. Hade man istället använt ni-tiltalt, eller det ännu mer formella Ni med versal, skulle distansen ha blivit längre» (s. 47).

Björkvall argumenterer altså for at ulike tiltaler skaper ulik form for nærhet og distanse. Ved å bruke du-tiltalen, forsøkes det å skape en personlig og relativt nær relasjon til mottakeren, mens ved å bruke De/dere-tiltalen, skapes det ofte en distansert, upersonlig og formell relasjon til mottakeren. Det finnes også tekster som ikke har noen som helst tiltalelse til mottakeren, noe som gjør teksten enda mer distansert (ibid). Björkvall forteller også at bilde og verbalspråk kan skape sammenhenger eller kontraster i en multimodal tekst. Slik han fremstiller det, kan eksempelvis et nærbilde og du-tiltale være med på å forsterke nærheten i en multimodal tekst, mens bruken av et distansert bilde og en du-tiltale kan være med på å skille de ulike elementene, fordi de har ulike funksjoner i teksten.

Hittil har jeg presentert hvordan hovedsakelig det verbale kan brukes til å skape mening i den mellompersonlige metafunksjonen. Denne masteroppgaven vil også se på det visuelle, og derfor vil jeg også trekke inn begrepet *kodeorientering* inn i den mellompersonlige metafunksjonen. Björkvall forteller at «för att uttrycka modalitet i bilder måste bilderna relateras till en typ av verklighetsuppfattning [...]» (Björkvall, 2009, s. 113). Björkvall trekker også inn ordet *modalitet* innenfor kodeorientering, og dreier seg om graden av virkelighetstilknytning, altså om hvor virkelig bildet fremstiller noe å være (ibid, ss. 113-114).

Den vanligste virkelighetsoppfatningen er den *naturalistiske* virkeligheten som mennesker opplever ved hjelp av synet, og den *naturalistiske* virkeligheten kan realiseres gjennom et fotografi (ibid, s. 113). Dersom detaljene i et fotografi gjøres sterkere via eksempelvis et redigeringsprogram, vil ifølge Björkvall følgende skje: «den naturalistiska verkligheten minskar, och bilden kan bli mer av en representation av en möjlig, men inte naturalistisk, verklighet» (ibid). Modalitet kan altså markeres i et bilde, så bildet representerer en sterkere eller svakere relasjon til den naturalistiske virkeligheten (ibid). Dette kalles *kodeorienteringer* og disse deler Björkvall opp i fire ulike kategorier; *naturalistisk*, *vitenskaplig-teknologisk*, *sanselig* og *abstrakt* (ibid, s. 114). I denne masteroppgaven vil jeg kun fokusere på den

naturalistiske og den *abstrakte kodeorienteringen*, da det er disse to kategoriene som vil bli brukt i masteroppgavens analyse og vurdering for å besvare problemstillingen.

Den naturalistiske kodeorienteringen kan forstås som at det er den kodeorienteringen som ligger nærmest virkeligheten (ibid), og «inom semiotisk forskning har man længe sett fotografiet som en representationsform med stora anspråk på att likna den naturalistiska verkligheten» (ibid). Fotografier kan som nevnt forstås som nærmest, da dette er et bilde på en virkelighet sett gjennom en kameranlinse. *Abstrakt kodeorientering* kan beskrives som det motsatte av den *naturalistiske kodeorienteringen*, da denne koden dreier seg om at det visuelle representeres generelt, og jo mindre spesifikt og detaljert det visuelle fremstilles, desto høyere kan en si at den abstrakte modaliteten er.

Det visuelle i denne masteroppgaven kan forstås som en blanding av det *naturalistiske* og det *abstrakte*. Det visuelle har en *naturalistisk kode*, da det forsøker å representere en virkelighet av situasjoner som er fremstilt slik situasjonen ville ha sett ut om en hadde sett den med sine egne øyne. Samtidig har det det visuelle også en *abstrakt kode*, da de illustrerte personene representeres generelt og svært lite detaljert og spesifikt. Dette vil jeg trekke frem under analysen når jeg analyserer mitt utvalgte materiale, og under vurderingen hvor jeg vil vurdere hvordan fremstillingene, både i verbalteksten og innenfor det visuelle påvirker kommunikasjonen om vold og overgrep til barn.

2.2.3 Den tekstuelle metafunksjonen

Den tekstuelle metafunksjonen dreier seg om hvordan språket og andre uttrykksformer kan brukes som budskap, altså hvordan «språkssystemet har ressurser som gjør det mulig å binde setninger sammen til større enheter slik at det oppstår sammenheng mellom ytringene» (Maagerø & Tønnessen, S., 2010, s. 138). Metafunksjonen kan altså brukes til å se på hvordan en tekst er komponert for å skape en sammenheng mellom de ulike elementene i teksten.

Dette understrekes også av Björkvall gjennom sitatet «för att ett meddelande ska fungera som text måste det knytas ihop på ett sätt så att det uppfattas som en meningsfull och motiverad helhet av dem som deltar i kommunikationen» (Björkvall, 2009, s. 12). Den tekstuelle metafunksjonen kan ofte ses i sammenheng med den ideasjonelle og den mellompersonlige metafunksjonen, da den dreier seg om hvordan den ideasjonelle og den mellompersonlige metafunksjonen kombineres i en komposisjon for å skape mening. I min masteroppgave vil jeg fokusere på samspillet mellom verbalspråket og det visuelle, og for å undersøke dette vil jeg bruke Theo van Leeuwens informasjonskoblingsmodell (se figur 1).

Image-text relations		
Elaboration	Specification	The image makes the text more specific (illustration) The text makes the image more specific (anchorage)
	Explanation	The text paraphrases the image (or vice versa)
Extension	Similarity	The content of the text is similar to that of the image
	Contrast	The content of the text contrasts with that of the image
	Complement	The content of the image adds further information to that of the text, and vice versa (‘relay’)

Figur 1: van Leeuwen tabell over verbale-visuelle koblinger. (Gjengitt fra van Leeuwen, 2005, s.230, de norske oversettelsene er i tråd med Løvland, 2007)

van Leeuwen trekker inn Hallidays to konsepter ‘*elaboration*’ og ‘*extension*’ når han snakker om verbal-visuelle koblinger (van Leeuwen, 2005, s. 229). Figuren som er presentert ovenfor viser van Leeuwen sin oversikt over de ulike informasjonskoblingene. Som figuren viser, er det to ulike hovedtyper: ‘*elaboration*’, som kan oversettes til *utdyping* og ‘*extension*’, som kan oversettes til *utvidelse*. van Leeuwen skriver at *utdyping* «repeats or restates information for purposes of clarification» (ibid, s. 222). *Utdyping* handler altså om hvordan et informasjonselement gjentar informasjon fra et annet informasjonselement. *Utvidelse* er når «it adds new information, linking it to the existing information in a particular way [...]» (ibid). *Utvidelse* kan altså forstås som at ny informasjon legges til gjennom en annen informasjonsenhet.

I tillegg til disse to hovedtypene kan *utdyping* og *utvidelse* videre deles disse inn i fem underkategorier. De første to underkategoriene under utdypning er ‘*specification*’, oversatt til *spesifisering* og ‘*explanation*’, oversatt til *tolkning*. *Spesifisering* dreier ifølge van Leeuwen seg om hvordan «the words pick out one of the possible meanings of the image» (ibid, s. 229), altså om hvordan det verbale kan spesifisere og kobles til det visuelle i en tekst (*illustration* oversatt til *illustrasjon*). *Spesifisering* kan også dreie seg om at det verbale gjør det visuelle mer spesifikt (*anchorage* oversatt til *forankring*). *Tolkning* er den andre underkategorien innenfor *utdyping*, og van Leeuwen skriver i sin bok «if a is a restatement of b, then b must also be a restatement of a» (ibid, s. 230). Verbale og visuelle elementer kan altså parafrasere hverandre. I analysen vil en se at informasjonskoblingen skjer hovedsakelig ved at

informasjonselementene kobles sammen via underkategorien *spesifisering* og ikke underkategorien *tolkning*.

Den neste hovedkategorien er *utvidelse*, og som nevnt dreier dette seg om at ny informasjon legges til gjennom en annen informasjonsenhet (ibid, s. 222). Under denne hovedkategorien finnes det tre underkategorier: *similarity*, som kan oversettes til *omskrivning*, *contrast*, som kan oversettes til *kontrastering*, og *complement*, som kan oversettes til *utfylling*. Ved å se på figuren ovenfor, dreier *omskrivning* seg om at innholdet i det verbale likner på innholdet i det visuelle, altså at det verbale omskrives til noe visuelt. *Kontrastering* dreier seg om hvordan det verbale står i kontrast til det visuelle, altså at informasjonen da er ulik. *Utfylling* handler om hvordan det verbale og det visuelle kan avløse hverandre ved at det visuelle legger til en annen informasjon til innholdet i teksten eller motsatt (ibid, s. 230).

Det sosiosemiotiske perspektivet vil jeg bruke til å næranalysere *Jeg vil vite* sin forside og de tre utvalgte tekstene som omhandler fysisk vold, psykisk vold og seksuelle overgrep.

Hovedfokuset er satt på de tre metafunksjonene av Halliday og hvordan disse kan brukes til å skape mening i en tekst. Innad i de tre metafunksjonene vil analysen se på hvordan semiotiske ressurser skaper mening i de ulike tekstene.

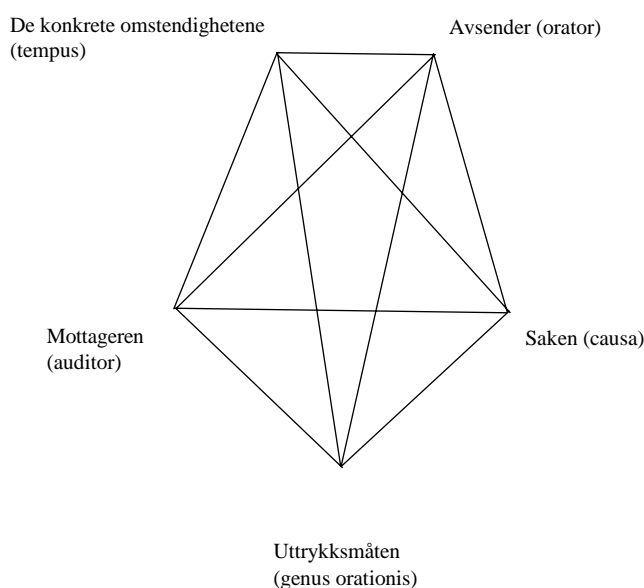
2.3 Retorikk

Retorikk kan betegnes som «hensiktsbestemt og virkningsfull kommunikasjon» (Kjeldsen, 2014, s. 25), og dreier seg i stor grad om hvordan en taler forsøker å overbevise sine mottakere om hvordan en bestemt sak krever en handling eller en endring. Retorikk i oldtiden begynte som en lære om talekunst, altså hvordan det talte ordet kunne overbevise lytterne (ibid, s. 16). Retorikk i vår tid ses derimot på som multimedial, ved at de retoriske ytringene foregår i forskjellige medier, gjennom musikk, bilder, tale og skrift (ibid, s. 56). Ofte kan også musikk, bilder, tale og skrift kombineres i én uttrykksform. Inne på *Jeg vil vite* har Stine Sofies Stiftelse valgt å kombinere verbalspråk med visuelle elementer for å kommunisere vold og overgrep til barn. I sin kommunikasjon forsøker Stine Sofies Stiftelse å overbevise sine mottakere om at vold og overgrep er en viktig tematikk å bry seg om, og som flere trenger kjennskap til, så fremtidige voldshendelser og voldtekter mot barn unngås. I denne masteroppgaven vil fokuset innenfor det retoriske knyttes til begrepet *aptum*, og tekstene vil også vurderes ut ifra det *eksterne pentagrammet*. Målsettingen med å trekke inn de retoriske perspektivene er å sette funnene fra analysen i en kontekst.

2.3.1 Aptum og det eksterne pentagrammet

Aptum er ifølge Kjeldsen «det som sømmer seg» eller «det som passer seg» (Kjeldsen, 2014, s. 71). Videre så skiller det mellom to former for hva som er passende innenfor retorikk; disse er eksternt/ytre *aptum* og internt/indre *aptum*. *Eksternt aptum* fokuserer på om det er et passende forhold mellom taleren og talen på den ene siden, og om det er et passende forhold mellom emnet, tilhørerne og talesituasjonen på den andre siden.

Kjeldsen skriver også innenfor eksternt *aptum* «(altså å være passende) betyr på den ene siden at en retorisk ytring er *sømmelig*» (ibid). Taleren må altså være anstendig og respektabel overfor sine mottakere. På den andre siden skriver Kjeldsen at «en retorisk ytring også må være *formålstjenlig*» (ibid). Den retoriske ytringen må altså være hensiktsmessig og sterkt forbundet med det som sømmer seg. Det Stine Sofies Stiftelse sier, og måten de sier det på inne på *Jeg vil vite*, må være avpasset slik at både Stine Sofies Stiftelse og de retoriske ytringene inne på *Jeg vil vite* virker hensiktsmessig, overbevisende, og passende.

Figur 2: Det eksterne pentagrammet (Gjengitt fra Kjeldsen, 2014, s. 73)

For å lykkes med retoriske ytringer, er *eksternt aptum* helt avgjørende (ibid, s. 71). Kjeldsen trekker inn den eldste kommunikasjonsmodellen av Cicero som Kjeldsen kaller *det eksterne pentagrammet* (ibid, 73). Figuren ovenfor viser det eksterne pentagrammet og de fem konstantene som er konstante i enhver retorisk talesituasjon (ibid, s. 71). De fem konstantene er: *avsender*, som dreier seg om hvem taleren faktisk er og hvilken forbindelse de har til tematikken som behandles, *saken*, som er tematikken ytringene omhandler, *uttrykksmåten*, som dreier seg om hvordan saken blir uttrykt og innenfor hvilket medium, *mottakeren*, som dreier seg om hvem

som mottar de retoriske ytringene og som eventuelt skal forbedre saken, og *de konkrete omstendighetene*, som dreier seg om omstendighetene som befinner seg rundt saken.

Omstendighetene kan både være knyttet til det samfunnsmessige og til historiske faktorer som kan påvirke tematikken og hvorfor den kommuniseres (ibid, ss. 71-72).

For at den retoriske ytringen skal være vellykket og hensiktsmessig, må relasjonene mellom de fem konstantene være passende (ibid, s. 72). Som figuren ovenfor viser, så er det totalt ti ulike relasjoner i *det eksterne pentagrammet* «som må stå i et passende forhold til hverandre for at avsenderen og den konkrete ytringen kan fungere formålstjenlig og vellykket» (ibid). Eksempelvis må Stine Sofies Stiftelse som avsender, både ha en passende kommunikasjon om vold og overgrep, som er saken, og til barna, som mottakerne. Kommunikasjonen må videre stå i et passende forhold til de konkrete omstendighetene og kommunikasjon via nettstedet *Jeg vil vite*, som er uttrykksmåten. Når forholdet mellom de fem faktorene i *det eksterne pentagrammet* er passende, legger man som oftest ikke til dette, da kommunikasjonen kan regnes som vellykket og hensiktsmessig

Stine Sofies Stiftelse har valgt å kommunisere sin sak (vold og overgrep mot barn) til sine mottakere (barna) på det offentlige nettstedet *Jeg vil vite* (uttrykksmåten). De har valgt å ta i bruk verbale og visuelle elementer (uttrykksmåten) i sine retoriske ytringer, og de konkrete omstendighetene er at vold og overgrep *både* mot jenter og gutter er et pågående problem i Norge. I masteroppgavens drøfting vil det vurderes om det er passende forhold mellom de fem faktorene i *det eksterne pentagrammet*.

3. Metode

3.1 Masteroppgavens materiale

Masteroppgavens problemstilling er som tidligere nevnt: *Hvordan kommuniseres vold og overgrep til barn på nettstedet Jeg vil vite?* Nettstedet *Jeg vil vite* er altså masteroppgavens materiale, og den er ytterligere presentert tidligere i del 1.2.1 *Kort presentasjon av Jeg vil vite*.

Min første utfordring var å avgrense materialet og finne ut hvilke deler av materialet som var mest relevant for masteroppgavens problemstilling. Jeg bestemte meg derfor for å avgrense mitt materiale til nettstedets forside og tre utvalgte informasjonstekster som omhandlet tre ulike former for vold, og jeg tok utgangspunkt i at mottakerne var barn.

Det var flere deler av nettstedet som jeg syntes kunne være interessant for problemstillingen, og jeg vil nå gå kort inn på de ulike inngangene jeg vurderte i starten av min forskningsprosess. Jeg vurderte å se på de ulike testene som Stine Sofies Stiftelse har utviklet for barn, da jeg syntes dette kunne vært et godt grunnlag for å analysere og vurdere nettstedet som en arena for e-læring. Dette valgte jeg å gå bort i fra, fordi jeg ønsket at nettstedet skulle ses fra et kommunikativt perspektiv, fremfor et pedagogisk perspektiv. Jeg vurderte også å sammenligne tekstene hvor målgruppen var barn mot tekstene hvor målgruppen var voksne for å analysere og vurdere forskjellene og likhetene mellom tekstene. Dette gikk jeg også bort i fra, da teksten for de voksne inne på *Jeg vil vite* ikke inneholder lignende informasjon som barnesidene. Jeg vil kort nevne at Stine Sofies Stiftelse har også utviklet en app for Android og iOS, som også heter *Jeg vil vite*. Denne appen er for voksne, og inneholder «informasjon om det praktiske, om voldstyper og hva man som voksen skal se etter» (B, *Jeg vil vite*, ingen dato). Informasjonen inne på appen har svært lik utforming som informasjonstekstene hvor barna er målgruppen. Om jeg ville ha sammenlignet informasjonstekstene hvor barna er målgruppen med informasjonstekstene hvor voksne er målgruppen, måtte jeg ha lastet ned appen *Jeg vil vite* og brukt disse informasjonstekstene som et materiale i denne sammenligningen. Jeg valgte å gå bort i fra dette, da det ville ha medført at masteroppgaven ikke lenger ville hatt et så stort fokus på kommunikasjon til barn som jeg ønsket.

Selve tematikken vold og overgrep er ikke en ukjent tematikk for nettsteder, men målgruppen for nettstedene skiller seg ut. Organisasjoner som tidligere har omtalt tematikken, er eksempelvis Redd Barna eller Politiet. Redd Barna gir voksne informasjon om vold mot barn, hvor det skjer, hvem som er mest utsatt og hvordan organisasjonen selv jobber med tematikken (Redd Barna, ingen dato). Politiet lanserte et eget nettsted kalt *Hvorlite.no* som

gir informasjon om politiets kampanje «Hvor lite skal du finne deg i». Målgruppen for nettstedet og kampanjen er «personer utsatt for vold fra partner, inkludert unge par, samt vitner som kjenner til andre som blir utsatt for vold i nære relasjoner» (Hvor lite, ingen dato). Både *Jeg vil vite*, nettstedet til Redd barna og nettstedet Hvor lite har vold og overgrep med et spesielt fokus på nære relasjoner som sin tematikk, men *Jeg vil vite* skiller seg ut ved at målgruppen er barn. Ved å ha barn som sin målgruppe, medfører dette også nødvendigvis at kommunikasjonen er annerledes enn om målgruppen er voksne. Jeg har derfor valgt å se spesielt på hvordan nettstedet kommuniserer vold og overgrep overfor barn.

3.2 Tekstanalyse som metodisk tilnærming

Når problemstillingen min fokuserer på hvordan et spesifikt nettsted som *Jeg vil vite* kommuniserer vold og overgrep til barn, falt mitt metodevalg på en kvalitativ metode, tekstanalyse. Tekstanalyse kan deles opp i to ulike hovedtyper: kvalitativ analyse og kvantitativ analyse. Den kvantitative tilnærmingen tar for seg tallmessige beskrivelser av tekstlige fenomener (Østbye, Helland, Knapskog, Larsen og Moe, 2013, s. 62), hvor jeg eksempelvis kunne ha sett på hvor ofte ordet «vold» forekommer på *Jeg vil vite*. En kvalitativ tilnærming er ofte den generelle betegnelsen for tekstanalyse (ibid), og denne masteroppgaven vil være en kvalitativ tekstanalyse basert på sosiosemiotisk multimodalitetsteori og retorikk.

Professor Anne Ryen i sosiologi skriver i sin bok *Det kvalitative intervjuet* (2012) at det er det forskeren ønsker å finne ut, som bestemmer metodevalget (s. 21). Dette understrekes også i boken *Metodebok for mediefag* (2013) av Helge Østbye, Knut Helland, Karl Knapskog, Leiv Ove Larsen og Hallvard Moe ved at de sier: «I en konkret analyse velger vi den tilnærmingen som er best egnet til å belyse det eller de aspektene ved den teksten vi vil undersøke» (s. 62). Jeg så tekstanalyse som en god metode for min masteroppgave, fordi jeg hadde en spesifikk tekst som jeg ville analysere og vurdere. Formålet med en tekstanalyse er å gi ny kunnskap om den eller de tekstene som analyseres (ibid, s. 64). Min tekstanalyse av *Jeg vil vite* kan gi ny kunnskap om hvordan et nettsted som er tiltenkt barn kan brukes for å kommunisere vold og overgrep. Jeg har tidligere ikke sett et nettsted som primært er tiltenkt som læring for barn, og dette synes jeg var interessant. Østbye m.fl. argumenterer for at to av de viktigste spørsmålene å stille seg selv som forsker når en skal gjennomføre en tekstanalyse, er: «Hvorfor skal jeg analysere denne teksten? Hva er det med denne teksten jeg er interessert i?» (ibid, s. 65). For meg var det nettopp det at jeg ikke har sett et slikt nettsted tidligere, og jeg synes også at det er interessant at et nettsted skal fungere som et kommunikasjonsmedium overfor barn om en så viktig og seriøs tematikk som vold og overgrep.

Jeg vil også trekke inn i denne delen at jeg vurderte å gjøre et kvalitativt intervju med de sentrale personene bak *Jeg vil vite*. Østbye m.fl. skriver i sin bok at et kvalitativt intervju har blant annet to viktige fordeler. Ved å gjøre et kvalitativt intervju, kan forskeren «få informasjon som ellers ville vært vanskelig å få tilgang til» (ibid, s. 103) samt «få kommentarer og bekreftelser eller avkreftelser på data fra andre kilder» (ibid). Om jeg hadde gjort et kvalitativt intervju med de sentrale personene bak *Jeg vil vite*, kunne jeg fått deres perspektiv, og jeg kunne eksempelvis stilt dem følgende spørsmål: Hvem er den påtenkte aldersgruppen? Hvilken del av nettstedet tenker de selv er viktigst? Har de arbeidet videre med nettstedet siden det ble lansert? Hvordan tenker de at barna selv skal finne nettstedet? Dette er spørsmål som jeg stilte meg selv når jeg undersøkte *Jeg vil vite* i starten av min forskningsprosess i januar 2017, og som jeg ikke fant tydelig svar på inne på nettstedet. Jeg valgte imidlertid å gå vekk i fra det kvalitative intervjuet, da jeg ønsket å gjøre en tekstanalyse av nettstedet ved å bare ta utgangspunkt i hvordan jeg som forsker ser det. Et kvalitativt intervju med de sentrale personene bak *Jeg vil vite* kunne ha resultert i at analysen av *Jeg vil vite* ville blitt farget av deres meninger og tanker rundt nettstedet, istedenfor hvordan det faktisk kommuniserer vold og overgrep til barn. En tekstanalyse kan altså gi en grundig beskrivelse av teksten og vurdere hvordan teksten kommuniserer vold og overgrep til barn og jeg vil forsøke å forankre analysen og vurderingene gjennom mitt teoretiske grunnlag.

3.3 Analytisk tilnærming

Jeg vil nå gå nærmere inn på masteroppgavens analytiske tilnærming, og jeg vil først presentere en oversikt over hvordan min analyse vil se ut. Analysen er inndelt i fire ulike deler, og disse er som følger:

1. Analyse av forsiden til *Jeg vil vite*
2. Analyse av teksten *Fysisk vold*
3. Analyse av teksten *Psykisk vold*
4. Analyse av teksten *Seksuelle overgrep*

Østbye m.fl. skriver at «hvilke perspektiver og begreper vi mobiliserer i analysen, er normalt tett forbundet med hvilke spørsmål eller problemstillinger vi bringer med oss til teksten» (Østbye m.fl., 2013, s. 62). Som nevnt tidligere, valgte jeg tekstanalyse som metode, og innenfor tekstanalyse argumenterer Østbye m.fl. at slike analyser ofte trekker veksler på medienøytrale tilnærminger, som eksempelvis kan være retorikk og semiotikk (ibid, s. 67). For å forsøke å besvare problemstillingen, vil jeg først og fremst bruke et sosialsemiotisk

perspektiv som vil næranalysere forsiden og de tre utvalgte tekstene. Deretter vil jeg bruke et retorisk perspektiv hvor jeg bruker det eksterne pentagrammet av Cicero til å se på forsiden og de tre utvalgte tekstene i en helhetlig kontekst.

Innenfor den sosialsemiotiske tilnærmingen valgte jeg å bruke Hallidays tre metafunksjoner, da jeg synes de tre metafunksjonene er gode verktøy for å se på hvordan disse kan brukes for å skape mening i en tekst. I forbindelse med analysen utarbeidet jeg min egen analysemodell (se figur 3) som vil brukes i analysen av *Jeg vil vite* sin forside og de tre utvalgte tekstene. Analysemodellen nedenfor viser hva jeg vil bruke de tre ulike metafunksjonene til i analysen. Jeg har inndelt den ideasjonelle metafunksjonen og den mellompersonlige metafunksjonen inn i en verbal del, som fokuserer på verbaltekstene, og en visuell del, som fokuserer på de visuelle elementene i tekstene. Den tekstuelle metafunksjonen fokuserer på hvordan det verbale og det visuelle er kombinert i en komposisjon som skal skape mening.

Metafunksjon	Verbal	Visuell
Ideasjonell	- Hvilke ord blir brukt for å beskrive vold? - Hvilke ord blir brukt for de handlende?	- Hvem representeres visuelt? - Hvordan representeres voldstypen visuelt?
Mellompersonlig	- Hvilken talerrolle har avsender? - Hvilke(n) språkhandling har teksten? - Hvilken tiltaleform er brukt overfor mottaker?	- Hvordan representeres virkeligheten gjennom abstrakt og naturalistisk koding visuelt?
Tekstuell	- Hvordan spiller det verbale og det visuelle sammen for å skape mening?	

Figur 3: Egenlaget analysemodell

Når en gjør en tekstanalyse, argumenterer Østbye m.fl. for at teksten må ses i sammenheng med det mediespesifikke, altså hvilket medium teksten befinner seg i og hva som kjennetegner mediet (Østbye m.fl., 2013, s. 67). Mediet som *Jeg vil vite* befinner seg i, er et offentlig nettsted som er tilgjengelig for alle og som er utformet både med visuelle og verbale elementer. Jeg har valgt å sette et spesielt fokus på det verbale og det visuelle, da disse elementene er de som er mest fremtredende på nettstedet og det virker som at dette er de elementene som Stine Sofies Stiftelse har fokusert på for å formidle sitt budskap.

«Tekstanalyse er slik ikke bare opptatt av *hva* en tekst sier (innhold), men også av *hvordan* den sier noe (uttrykk)» (ibid, s. 63), og da jeg ønsker å se på hvordan vold og overgrep kommuniseres til barn, vil jeg se på hvordan det verbale og det visuelle skaper mening og brukes for å kommunisere budskapet.

4. Analyse

I denne delen av masteroppgaven skal jeg analysere forsiden til *Jeg vil vite* og tre utvalgte tekster fra nettstedet og trekke funnene mot masteroppgavens teoretiske grunnlag. Jeg vil gjennom dette besvare masteroppgavens problemstilling om hvordan vold og overgrep kommuniseres til barn på nettstedet *Jeg vil vite*.

4.1 Analyse av forsiden til *Jeg vil vite*

Jeg vil i denne delen starte øverst på nettstedet og arbeide meg nedover og gi en grundig næranalyse av forsiden til *Jeg vil vite*. Som sett i illustrasjon 1 under del 1.2 *Empirisk materiale*, har jeg inndelt nettstedet i fire ulike deler med nummering i rød skrift. Dette har jeg gjort for å gjøre analysen mer oversiktlig og fordi det virker som at dette er fire ulike deler, da hver enkelt del har en overskrift.

1. ***Jeg vil lære***: Dreier seg hovedsakelig om læringen i form av informasjonstekster med fokus på fysisk vold, psykisk vold, seksuelle overgrep og vitne til vold (se illustrasjon 1, markert som del 1).
2. ***Lurer du på noe?***: Gir mottakeren informasjon om Alarmtelefonen og andre nettsteder han eller hun kan besøke for å finne mer informasjon om lignende tematikk. Det er også inkludert infografikk som viser hvor mange prosent barn som har blitt utsatt for overgrep, samt hvor stor andel av verden som er barn (se illustrasjon 1, venstre side, markert som del 2)
3. ***Ta testene***: Denne delen er en direkte lenke til de ulike testene om vold og overgrep som er utviklet av Stine Sofies Stiftelse (se illustrasjon 1, høyre side, markert som del 3)
4. ***Aktuelt***: Inneholder aktualitetssaker som omhandler appen *Jeg vil vite*, mer informasjon om Alarmtelefonen og en lenke til to videoer som omhandler vold i hjemmet (se illustrasjon 1, høyre side, markert som del 4).

De fire ulike delene blir introdusert i teksten med overskrifter med påfølgende elementer eller informasjon som passer til overskriften. Et eksempel på dette er overskriften *Jeg vil lære*, som befinner seg under illustrasjonskarusellen på nettstedet. Under overnevnte overskrift er det eksempelvis presentert en lenke hvor det står «*Hva er fysisk vold? Les mer*». Ved å trykke på denne lenken, får altså mottakeren lære mer om fysisk vold, og dette understrekes igjen av overskriften, da denne forteller at han eller hun vil lære om fysisk vold.

Øverst til venstre på nettstedet blir logoen til *Jeg vil vite* presentert, som er en blå figur med teksten «*Jeg vil vite*», hvor ordet «vite» er fremhevet ved bruk av fet skrift. Ved siden av logoen blir det presentert en horisontal meny med seks ulike lenker (*Hjem, Jeg vil lære, Jeg vil si ifra, Aktuelt, Nyttige lenker, For voksne*), samt et søkefelt helt på enden som mottakeren selv må aktivere for å bruke. Disse lenkene blir også forsterket ved gjentakelse lengre ned på siden, og dette vil jeg gå nærmere inn på senere i analysen. Under menyen er det en *illustrasjonskarusell* med seks ulike, skiftende slides som jeg vil presentere i det neste avsnittet.

4.1.1 Illustrasjonskarusellen

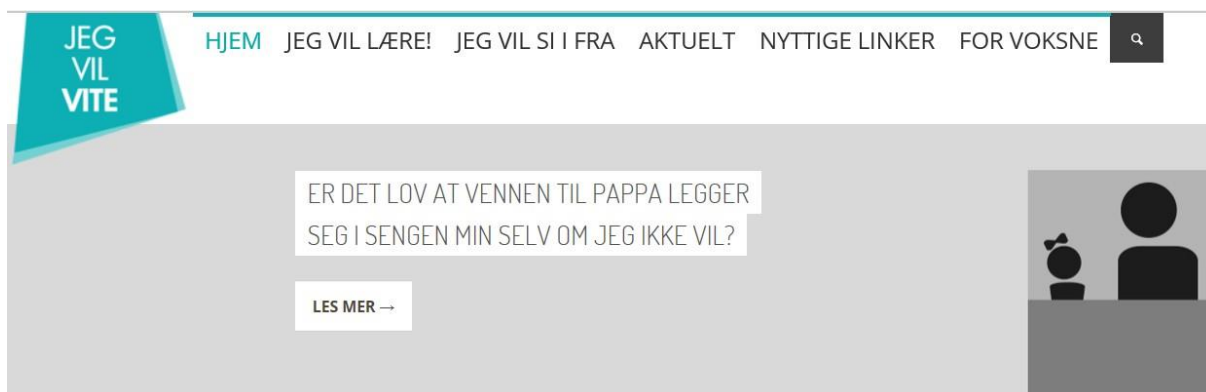
Illustrasjon 2: Skjermdump av slide 1 i illustrasjonskarusellen (B. *Jeg vil vite*, ingen dato).

På den første sliden i illustrasjonskarusellen, oppfordres det til deling på det sosiale mediet Facebook, gjennom bruken av fargen blå som er en gjennomgående farge som Facebook selv bruker og den gjenkjennbare liker-tommelen. Videre er ordet «del» gjentagende og integrert i sliden, som også oppfordrer leseren til å dele nettstedet på Facebook. Dette understrekes også gjennom verbalteksten «Del JEGVILVITE.NO slik at enda flere får mer kunnskap om vold og overgrep!» (B. *Jeg vil vite*, gjengitt i illustrasjon 2). Sliden inneholder også en påstand ved at det står at «Alle burde lære om vold og over» (ibid). Videre er det også fire barneansikter i sliden med både gutter og jenter med ulike etniske opphav.

Illustrasjon 3: Skjermdump av slide 2 i illustrasjonskarusellen (B. Jeg vil vite, ingen dato).

Den andre sliden omhandler de ulike testene om vold og overgrep. Sliden har fargen grå og logoen til *Jeg vil vite* er integrert. Sliden stiller mottakeren spørsmålet «Hva vet du om vold og overgrep?» etterfulgt av oppfordringen «Ta testene her» (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 3). Denne sliden navigerer mottakeren til de samme testene som *del 3 Ta testene* også gjør på nettstedet.

Illustrasjon 4: Skjermdump av slide 3 i illustrasjonskarusellen (B. Jeg vil vite, ingen dato)

Den tredje sliden er knyttet opp mot tematikken rundt seksuelle overgrep. Sliden er i fargen grå, og viser en illustrasjon av en mann og en liten jente som ligger i en seng. En kan forstå at de illustrerte ligger i en seng da verbalteksten stiller spørsmålet «Er det lov at vennen til pappa legger seg i sengen min selv om jeg ikke vil?» (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 4) etterfulgt av lenken «Les mer» (ibid), som navigerer leseren videre til mer informasjon om seksuelle overgrep. Ved å stille et slikt spørsmål, kan det vekkes nysgjerrighet hos mottakeren som gjør at han eller hun ønsker å få mer informasjon.

Illustrasjon 5: Skjermdump av slide 4 i illustrasjonskarusellen (B. Jeg vil vite, inge dato).

Illustrasjon 6: Skjermdump av slide 5 i illustrasjonskarusellen (B. Jeg vil vite, ingen dato).

Illustrasjon 7: Skjermdump av slide 6 i illustrasjonskarusellen (B. Jeg vil vite, ingen dato).

Den fjerde, femte og sjette sliden i illustrasjonskarusellen vil beskrives sammen, da de er alle sammen henviser mottakeren til ulike tester. Dette avsnittet vil derfor utdype likhetene og ulikhetene i slidene. De tre slidene starter med det samme spørsmålet «Hva vet du om [...]», men endelsen er ulik, da slidene har ulikt fokus på hvilken tematikk som testen omhandler. I slide fire står det «Hva vet du om fysisk og psykisk vold?» (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 5), i slide fem står det «Hva vet du om å være vitne til vold?» (ibid, gjengitt i illustrasjon 6) og i slide seks står det «Hva vet du om seksuelle overgrep?» (ibid, gjengitt i illustrasjon 7). Slidene har imidlertid samme oppfordringen om at mottakeren skal ta de ulike testene som slidene tilbyr. Alle slidene har også forskjellige farger og ulike illustrasjoner som er med på å spesifisere tematikken som slidene omhandler. Slide fire har en illustrasjon av en mann som slår en sittende person (*fysisk og psykisk vold*), slide fem har en illustrasjon av en

mann som slår en kvinne mens et lite barn ser på (*vitne til vold*), og den sjettede sliden har en illustrasjon av en liten jente som står på siden av en mann (*seksuelle overgrep*). Videre er det også likheter i slide 4 og 5 ved at det er bakgrunnelementer i slidene, mens i slide 6 brukes verbaltekster for å spesifisere illustrasjonen. I slide 4 er ordet «vold» plassert gjentagende ganger og kan forstås som i bakgrunnen, da ordet har en svakere farge i sliden og andre elementer er plassert overfor (se illustrasjon 5). I slide 5 er bakgrunnelementene ortografiske tegn, hvor disse også kan forstås som i bakgrunnen på grunn av svakere farge og elementer som er plassert overfor (se illustrasjon 6). Slide 6 skiller seg ut, da denne sliden ikke har noen bakgrunnelementer, men heller verbaltekster som skal spesifisere illustrasjonen. Disse verbaltekstene er «*Vi skal bare kose litt*» (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 7), som står i samme høyde som mannen og «*Jeg vil ikke!*» (ibid), som står ovenfor den lille jenta. Det illustreres også at verbaltekstene tilhører de ulike personen ved at det er plassert en linje mellom verbaltekstene og personene. Det visuelle i slide fire og seks vil bli nærmere analyser i del 4.2. *Fysisk vold* og 4.4 *Seksuelle overgrep*, da det visuelle i disse slidene er det samme som blir brukt i tekstene som omhandler fysisk vold og seksuelle overgrep.

4.1.2 Del 1: Jeg vil lære

Under illustrasjonskarusellen blir del 1 med overskriften *Jeg vil lære* introdusert (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 1). *Funksjonell spesialisering* «handler om den kommunikative oppgavefordelingen mellom de involverte modalitetene i en sammensatt tekst» (Engebretsen, 2012, s.24). I denne delen kan en se mange ulike modaliteter, i form av verbale og visuelle elementer, som har oppgaver i den sammensatte teksten. Overskriften «Jeg vil lære» (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 1) sin oppgave er å informere mottakeren om hva denne delen skal gjøre, altså at denne delen handler om læring. Under overskriften er det seks ulike ruter, hvor fire av dem fokuserer på ulike tematikker (*fysisk vold, psykisk vold, vitne til vold, seksuelle overgrep*), mens de to siste rutene omhandler *ofte stilte spørsmål* og *viktigheten ved å si ifra*. Oppgaven til de seks ulike rutene er å konkretisere den verbale overskriften, samt å utdype videre hva slags tematikker som mottakeren kan lære om. De visuelle elementene har også i oppgave å skille de ulike tematikkene fra hverandre, da de har ulike illustrasjoner, farger og luft imellom seg. Om man eksempelvis ser på den første ruten som har verbalteksten «Hva er fysisk vold? Les mer» (ibid), så er oppgaven til denne ruten å navigere mottakeren videre til en informasjonstekst om fysisk vold. Informasjonen som presenteres i del 1, kan en også finne ved å trykke på den andre lenken i hovedmenyen «Jeg vil lære!» (ibid). I del 1 kommer det tydelig frem hvilke oppgaver de ulike modalitetene

har, og dette kan gjøre det enklere for mottakeren å forstå hva delen dreier seg om og hva avsenderen ønsker av mottakeren.

I del 1 har Stine Sofies Stiftelse gått inn i en talerrolle hvor de *gir* informasjon til mottakeren fremfor å *kreve* den. Som nevnt i det teoretiske grunnlaget, finnes det fire ulike språkhandlinger innenfor Hallidays sosialsemiotiske språkteori, og disse er *tilbud*, *oppfordring*, *påstand* og *spørsmål* (Björkvall, 2009, s. 33). I del 1 gis informasjonen gjennom en kombinasjon av alle fire språkhandlingene, både direkte og indirekte. Språkhandlingen *tilbud* finnes i alle de seks rutene gjennom verbalteksten «Les mer» (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 1), men denne verbalteksten kan også forstås som en indirekte *oppfordring*, da verbalteksten oppfordrer og tilbyr mottakeren å lære mer ved å navigere seg videre. Språkhandlingen *påstand* finnes i overskriften «Jeg vil lære» (ibid), hvor avsenderen *påstår* at mottakeren vil lære om elementene som er presentert under overskriften. Det er også en *påstand* i den aller siste ruten nederst til høyre, da denne ruten påstår at «det er viktig å si i fra uansett!» (ibid). Det blir også stilt *spørsmål* i fire av de seks rutene som omhandler de ulike voldstypene. De ulike språkhandlingene forsterker den kommunikative handlingen i del 1, som da kan forstås som at avsenderen ønsker at mottaker skal bruke del 1 til å lære om eksempelvis de ulike voldstypene.

Mange av elementene i del 1 er gjentakende fra illustrasjonskarusellen som ble presentert i *del 4.1.1 Illustrasjonskarusellen*. Elementene er gjentakende ved at slidene i illustrasjonskarusellen og elementene i del 1 har de samme spørsmålene og fargene. Et eksempel på dette er ruten som omhandler voldstypen *vitne til vold* (se illustrasjon 6), hvor sliden i illustrasjonskarusellen og ruten i del 1 (se illustrasjon 1) er helt like innenfor det visuelle, men skiller seg i fra hverandre gjennom verbalteksten. I sliden i illustrasjonskarusellen står det «Hva vet du om være vitne til vold? Ta testen her» (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 6), mens i ruten står det «Hva er vitne til vold? Les mer» (ibid, gjengitt i illustrasjon 1). Avsender har altså brukt den samme illustrasjonen til to ulike formål. I illustrasjonskarusellen er formålet å få mottakeren til å ta testen som omhandler det å være vitne til vold, mens ruten i del 1 er formålet å få mottakeren til å ville lære mer om det å være vitne til vold.

Det at Stine Sofies Stiftelse har valgt å bruke lik visuell fremstilling til to ulike formål, kan medføre at mottakeren blir forvirret og tror at det er samme informasjon som blir presentert innenfor begge elementene. Dette kan medføre at de går glipp av enten muligheten til å lære eller muligheten til å ta testen. Samtidig kan en slik fremstilling medføre at leseren forstår at

disse to elementene er innenfor samme tematikk, men at forskjellen på formålet kommer frem gjennom verbalspråket.

4.1.3 Del 2: Lurer du på noe?

Del 2 starter med overskriften «Lurer du på noe?», og befinner seg på venstre side, under del 1 på nettstedets forside (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 1). Overskriften er utformet som et *spørsmål* med en direkte henvendelse til mottakeren gjennom bruken av du-tiltale, men er også et indirekte *tilbud* om informasjon til mottakeren. Overskriften sin oppgave er å besvare eventuelle spørsmål som mottakeren har, og medfører at Stine Sofies Stiftelse går inn i en talerrolle hvor de *krever* at mottakeren svarer på om de har noen spørsmål. Da overskriften også kan forstås som et indirekte tilbud, går Stine Sofies Stiftelse også inn i en rolle hvor de *gir* informasjon gjennom fire ulike elementene som befinner seg nedenfor overskriften.

Det første elementet er en lenke som navigerer mottakeren videre til Alarmtelefonen for barn og unge, og elementet gir også mottakeren informasjon om hvilket nummer Alarmtelefonen kan nås på (ibid). Det andre elementet er en infografikk som gir informasjon til mottakeren om hvor mange prosent av barn som har blitt utsatt for vold eller overgrep. Dette elementet bærer preg av språkhandlingen *påstand*, hvor Stine Sofies Stiftelse påstår at «10% av alle barn har blitt utsatt for vold eller overgrep. I gjennomsnitt er dette 2 stykker i hver klasse» (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 1). De påstår også videre i det tredje elementet, som også er en infografikk, at «1 av 3 mennesker i verden er barn» (ibid) og videre har de inkludert fire ulike rettigheter som barn har i infografikken. I begge infografikkene er det også bruk av illustrasjoner og oppgaven til illustrasjonene er å konkretisere og spesifisere det verbalteksten påstår. Et eksempel på dette er i infografikken som omhandler hvor mange barn som har vært utsatt for vold eller overgrep. Her har Stine Sofies Stiftelse illustrert 20 personer, hvor to er markert i rødt, som da understreker verbalteksten, som påstår at det gjennomsnittlig er to personer i hver klasse som har vært utsatt for vold eller overgrep. Det fjerde og siste elementet i del 2 er en lenke som viderefører mottakeren til andre nettsteder som han eller hun kan besøke (ibid).

Det at overskriften i del 2 er utformet som et *spørsmål*, kan medføre at mottakeren velger å avvise denne overskriften, da det kan være at de faktisk ikke lurer på noe. Om de da velger å avvise denne delen av forsiden, kan dette medføre at de ikke oppfatter de påfølgende elementene som delen tilbyr. Overskriften gjør også at Stine Sofies Stiftelse går inn i en talerrolle hvor de *krever* et svar fra mottakeren, da det er en direkte henvendelse til han eller

henne. Videre kan det virke forvirrende for leseren at hun eller han blir stilt spørsmålet «Lurer du på noe?», og så kommer det påstander som de kanskje ikke lurte på, eksempelvis påstandene som gis gjennom de to ulike infografikkene. På den andre siden kan påstandene i infografikken overbevise mottakeren om at det er viktig å lære om vold og overgrep. Denne delen har også en direkte henvendelse til mottakeren, noe som resulterer i at det skapes en nærhet mellom mottaker og avsender, og dette kan også fremstå som en sterkere invitasjon til å delta i kommunikasjonen om tematikken.

4.1.4 Del 3: Ta testene

På høyre side av *del 2 Lurer du på noe?* blir del 3 presentert med overskriften «Ta testene» (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 1). I denne delen av nettstedet går Stine Sofies Stiftelse inn i en talerrolle hvor de både *gir* mottakeren informasjon og de *krever* en handling av mottakeren, som han eller hun enten kan velge å godta eller avvise. Det gis informasjon i den form av at overskriften har i oppgave å opplyse mottakeren om at denne delen dreier seg om de ulike testene, og det krever handling ved at mottakeren må navigere seg videre for å komme til dem. Overskriften er et tilbud til mottaker om at han eller hun kan ta de ulike testene, men overskriften kan også forstås som en oppfordring, da den sier «Ta testene».

Språkhandlingen kunne ha vært tydeligere i overskriften ved at den hadde vært avsluttet med enten et utropstegn eller et spørsmålstegn.

Under overskriften er det presentert en blå sirkel med verbalteksten «Hva vet du om vold og overgrep» (se figur 2, høyre side, markert med del 3). Verbalteksten er skrevet på en måte at det fremstår som et spørsmål, men da det ikke er inkludert et spørsmålstegn på slutten er det usikkert om det er et spørsmål eller ikke. I verbalteksten er en direkte henvendelse til mottakeren ved bruk av du-tiltale, noe som gjør at det skapes en nær relasjon mellom avsender og mottaker. Dette kan også fremstå som en sterkere invitasjon til å ta å testene. Videre er overskriften «Ta testene» gjentatt i sirkelen under spørsmålet og det kan derfor være aktuelt å trekke inn van Leeuwens informasjonskoblingsmodell. I denne delen er spesielt hovedkategoriene *utdyping* og *utvidelse* og underkategoriene *spesifisering* og *omskrivning* som er relevant (van Leeuwen, 2005, s. 222). *Spesifisering* dreier seg som tidligere nevnt om hvordan det visuelle spesifiserer det verbale (*illustrasjon*) eller om hvordan det verbale gjør det visuelle mer spesifikt (*forankring*) (ibid). I del 3 spesifiserer den verbale overskriften «Ta testene» det visuelle elementet i delen. Det at det verbale gjør det visuelle mer spesifikt, kan også falle innunder hovedkategorien *utvidelse* og underkategorien *omskrivning*, som dreier seg om at innholdet innenfor det verbale er likt innholdet i det visuelle (ibid, s. 230). I del 3 kan vi

se likhetene mellom det verbale og det visuelle ved at den verbale overskriften forteller det samme som det visuelle.

Testene som del 3 lenker videre til, er ikke ukjente for mottakeren, da de allerede har blitt presentert i fire ulike slider i illustrasjonskarusellen (se illustrasjon 3, 5, 6 og 7). I illustrasjonskarusellen blir mottakeren videreført direkte til testen som sliden omhandler, mens i del 3 blir mottakeren videreført til en side som inneholder alle de ulike testene. Testene fremstår som en viktig del av *Jeg vil vite*, da de gjentas både i illustrasjonskarusellen og i del 3. Del 3 inneholder heller ingen andre elementer, noe som resulterer i at det den står alene og fremkommer som viktig for *Jeg vil vite*.

4.1.5 Del 4: «Aktuelt»

Del 4 befinner seg under *del 3 Ta testene* på forsiden og har overskriften «Aktuelt» (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 1). Denne delen presenterer *Jeg vil vite* sine aktualitetssaker, som er en blanding av allerede presentert informasjon og ny informasjon. I denne delen har Stine Sofies Stiftelse en talerrolle hvor de *gir* informasjon til mottakerne og inneholder språkhandlingene *spørsmål* og *tilbud*.

Den første aktualitetssaken har overskriften «Jeg vil vite app» (ibid) og dreier seg om appen *Jeg vil vite*. Det at aktualitetssaken handler om en app, blir illustrert ved at det er avbildet en smarttelefon som viser hvordan appen ser ut. Videre er «Jeg vil vite app» markert som en overskrift, ved at skriften er større enn resten av verbalteksten og har fargen blå.

Informasjonen om appen er ny informasjon for mottakeren, da appen ikke har vært nevnt på nettstedets forside tidligere. Denne aktualitetssaken går innunder språkhandlingen *tilbud*, hvor *tilbudet* er mer informasjon om appen, og denne informasjonen er primært rettet mot voksne. Grunnen til at den er primært rettet mot voksne, er fordi *Jeg vil vite* appen er «en app som skal bistå voksne som omgås barn og unge i hverdagen til å melde. [...]» (ibid). Det at Stine Sofies Stiftelse har valgt å inkludere informasjon som er tiltenkt voksne, kan medføre at kommunikasjonen om vold og overgrep til barn svekkes. Grunnen til at kommunikasjonen til barn svekkes, er fordi informasjonen ikke lengre er til barn, men til voksne.

Den neste aktualitetssaken *gir* mottakeren informasjon om Alarmtelefonen, som også tidligere ble presentert i *del 2 Lurer du på noe?* på nettstedet (ibid). Overskriften går innunder språkhandlingen *spørsmål* gjennom overskriften «Vet du om Alarmtelefonen 116 111?» (ibid). Overskriften er også her markert som en overskrift ved at den er større enn de andre

verbaltekstene, og den er også markert i blått (se illustrasjon 1). Ved siden av overskriften er logoen til Alarmtelefonen presentert. Videre står det i teksten under overskriften «Selv superhelter kan bli redde! Har du noen vonde hemmeligheter, eller er det noe som skjer hjemme som er vanskelig å snakke om kan du ringe Alarmtelefonen 116 111 og spørre om hjelp [...]» (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 1). Denne verbalteksten har en du-tiltale til mottakeren, som skaper nærhet mellom avsender og mottaker. Verbalteksten fremstår som barnslig, ved at barna blir kalt for superhelter og ved å skrive «Har du noen vonde hemmeligheter [...]» (ibid). En ville ikke skrevet verbalteksten på en slik måte om den hadde vært rettet mot voksne. Denne barnslige fremstillingen forsterker kommunikasjonen om vold og overgrep til barna.

Den siste aktualitetssaken stiller *spørsmålet* «Kjenner du Sara eller Alex?» (ibid), og introduserer ny informasjon til mottakeren. Innenfor denne aktualitetssaken *gir* Stine Sofies Stiftelse informasjon som omhandler to filmer hvor Sara og Alex er hovedpersonene, som ikke har så gode forhold hjemme. Overskriften er også markert i en større font enn resten av verbalteksten, og er markert i blått. I verbalteksten under overskriften står det:

«Noen barn har det ikke så bra hjemme. Det kan være at mamma og pappa ikke har det så bra, og at barna må gjøre ting som de ikke synes er så morsomt og at de må passe på mamma og pappa. Det er ikke sånn det skal være. Alle barn har rett til å ha det trygt og godt. Se filmene om Sara og Alex.»
(ibid)

Det er usikkert hvilken voldstype som det blir referert til i denne delen og aktualitetssaken skiller seg ut ved at det ikke lengre er vold og overgrep som blir begått mot barn, men heller at barna må passe på sine egne foreldre. Denne aktualitetssaken kan derfor fremstå som forvirrende for mottakeren, da denne ikke handler om vold og overgrep mot barn.

Innenfor alle aktualitetssakene så kan en trekke inn hovedkategorien *utdyping* og underkategorien *spesifisering* fra van Leeuwens informasjonskoblingsmodell. I aktualitetssakene i del 4 er det inkludert visuelle elementer innunder de tre aktualitetssakene hvor det visuelle er med på å spesifisere det verbale. Et eksempel på dette kan trekkes ut fra den første aktualitetssaken som blir presentert i del 4, som dreier som om appen *Jeg vil vite*, hvor illustrasjonen av smarttelefonen spesifiserer at teksten handler om en app.

4.1.6 Siste del av *Jeg vil vite*.

Jegvilvite.no ble til etter at Stine Sofies Stiftelse søkte om Telenors julegave i 2011. Ideen var å lage et e-læringsverktøy om vold og overgrep. Dette skulle være primært for barn, men også til hjelp for voksne slik at de kan lære å snakke med barna om dette. Hovedmålene for siden er å spre kunnskap om vold og overgrep, få flere til å si ifra dersom de er utsatt eller vet om noen som er det, samt å fjerne tabu i samfunnet. Prosjektet er også støttet av julegaven til KPMG fra 2011. For å gi tilbakemeldinger til oss om siden kan man sende mail til post@barnerett.com. Med vennlig hilsen Stine Sofies Stiftelse.

Illustrasjon 8: Skjermdump av den siste delen av Jeg vil vite (B. Jeg vil vite, ingen dato).

Illustrasjonen ovenfor viser den siste delen av *Jeg vil vite* som finnes helt nederst på nettstedet, og er første gang Stine Sofies Stiftelse informerer mottakeren om at det er de som nettstedets avsender. Denne delen skiller seg ut i fra resten av *Jeg vil vite*, da resten har hvit bakgrunnsfarge, mens denne har en sort bakgrunnsfarge. Verbalteksten er markert i en svak grå farge med liten skriftstørrelse, noe som gjør den svært lite lesbar for mottakeren.

I denne delen *gir* Stine Sofies Stiftelse informasjon om seg selv og *Jeg vil vite* til mottakeren gjennom en verbaltekst. Verbalteksten *tilbyr* mottakeren informasjon, men den kan også forstås som en *påstand*, ved at Stine Sofies Stiftelse påstår hva *Jeg vil vite* skal gjøre og hvem som er den tiltenkte målgruppen. Mottakeren kan enten velge å godta eller avvise informasjonen som Stine Sofies Stiftelse *gir*.

Videre forteller verbalteksten at nettstedets målgruppe er «primært for barn, men også til hjelp for voksne slik at de kan lære å snakke med barna om dette» (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 8). Verbalteksten gir også mottakeren informasjon om at «hovedmålene for siden er å spre kunnskap om vold og overgrep, få flere til å si ifra dersom de er utsatt eller vet om noen som er det, samt fjerne tabu i samfunnet» (ibid). De ulike hovedmålene som Stine Sofies Stiftelse presenterer, gjenspeiler seg i stor grad i de ulike delene som nettstedet presenterer. Det første hovedmålet som blir nevnt, «å spre kunnskap om vold og overgrep [...]» (ibid), kan trekkes inn mot *del 1 Jeg vil lære*, som tilbyr mottakeren læring om vold og overgrep. Dette hovedmålet kan også trekkes inn mot den første sliden i illustrasjonskarusellen, da Stine Sofies Stiftelse ønsker å spre kunnskap om vold og overgrep og en måte å spre dette på kan være deling av nettstedet på det sosiale mediet Facebook. Det neste hovedmålet, «få flere til å si ifra dersom de er utsatt eller vet om noen som er det [...]» (ibid), kan trekkes inn mot lenken *Jeg vil si i fra* i hovedmenyen på toppen av nettstedet, da denne lenken tilbyr mottakeren informasjon om hvordan han eller hun kan si ifra og hvilke ulike instanser som han eller hun kan si ifra til. Det siste hovedmålet, «samt å fjerne tabu i samfunnet [...]», kan en trekke inn mot hele nettstedet, da *Jeg vil vite* legger til rette for at flere barn skal få mer kunnskap om vold og overgrep og at flere voksne skal få mer kunnskap

om hvordan de kan snakke med barn om tematikken. Teksten avsluttes med å informere mottakeren om hvordan de kan gi tilbakemeldinger om nettstedet til Stine Sofies Stiftelse, samt en hilsen fra dem. Det at de har valgt å inkludere informasjon om hvordan tilbakemeldinger kan sendes, samt en hilsen, skaper en nærhet mellom avsender og mottaker, da denne hilsenen gjør at nettstedet virker personlig og direkte henvendt til den enkelte bruker og avsender.

4.1.7 Oppsummering av *Jeg vil vite sin forside*

Problemstillingen i denne masteroppgaven er som tidligere nevnt: *Hvordan kommuniseres vold og overgrep til barn på nettstedet Jeg vil vite* og problemstillingen vil knyttes opp mot forsiden i denne oppsummering. Forsiden til *Jeg vil vite* fremstår oversiktlig ved at den er inndelt i fire ulike deler med overskrifter, samt en siste del uten overskrift som befinner seg helt nederst på nettstedet. På forsiden kommuniseres vold og overgrep til barn gjennom de ulike språkhandlingene *tilbud*, *oppfordring*, *påstand* og *spørsmål*, hvor Stine Sofies Stiftelse går inn i to ulike talerroller hvor de *gir* mottakeren informasjon eller hvor de *krever* informasjon eller handling fra mottakeren. De ulike språkhandlingene som er tilstede på nettstedet, skaper en aktiv interaksjon mellom avsenderen og mottakeren, og bidrar til at barna aktivt kan lære om vold og overgrep gjennom informasjonstekster, tester og andre visuelle elementer.

Overskriftene rammer inn de ulike delene og gjør at det blir en oppgavefordeling i den sammensatte teksten, altså at de ulike delene har en oppgave. Et eksempel på en slik oppgavefordeling er eksempelvis overskriften i *del 1 Jeg vil lære*, hvor oppgaven til overskriften er å informere mottakeren om at denne delen *tilbyr* mottakeren muligheten til å lære om fire ulike voldstyper. Overskriften er utformet som en slags *påstand* hvor avsender påstår at mottakeren faktisk vil lære om de fire ulike voldstypene. En slik overskrift kan både være usann og sann, da det kan være slik at mottakeren ikke vil lære, eller det kan være slik at mottakeren vil lære. Det er også andre overskrifter på forsiden som kan fremstå som litt forvirrende for mottakeren, da de ikke alltid stemmer overens med informasjonen som delene tilbyr. Et eksempel på dette er overskriften i *del 2 Lurer du på noe?* hvor overskriften «Lurer du på noe?» er utformet som et spørsmål med en direkte henvendelse til mottakeren. En slik overskrift kan gi mottakeren et inntrykk av at han eller hun kan stille spørsmål til avsenderen av nettstedet, men dette inntrykket stemmer ikke, da denne delen istedenfor tilbyr mottakeren informasjon om eksempelvis Alarmtelefonen eller andre nettsteder mottakeren kan besøke.

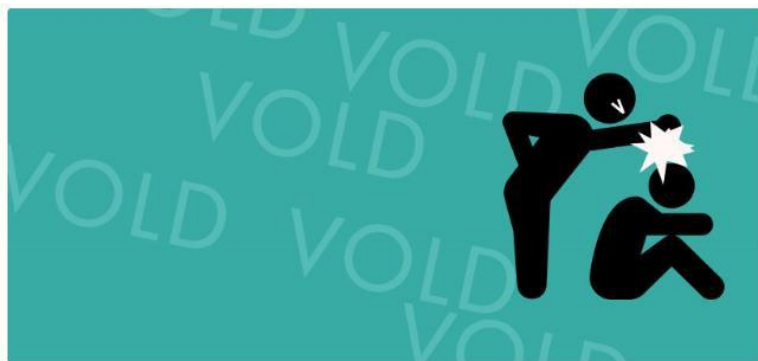
Forsiden kommuniserer vold og overgrep på en måte som er tilpasset mottakerne, som primært er barn. Grunnen til at en kan si at kommunikasjonen er tilpasset, er fordi

kommunikasjonen fremstår som barnslig og med enkle begrep som barn kan forstå. Et eksempel på dette er verbalteksten i den tredje aktualitetssaken i *del 4 Aktuelt*, hvor det står: «Noen barn har det ikke så bra hjemme. Det kan vær at mamma og pappa ikke har det så bra, og at barna må gjøre ting som de ikke synes er så morsomt og at de må passe på mamma og pappa [...]» (B. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 1). I denne verbalteksten fremstilles teksten barnslig ved at avsender skriver at barn må gjøre ting som ikke de synes er så morsomt, og at dette er å passe på mamma og pappa. Videre viser funnene i analysen at selve forsiden kommuniserer svært lite om vold og overgrep til barn, men at den heller fungerer som en inngang hvor mottakeren må navigere seg videre for å få informasjon eller ta tester. De visuelle elementene på nettstedet kommuniserer derimot noe om vold og overgrep til barna, da eksempelvis illustrasjonene i *del 1 Jeg vil lære* illustrerer hva de ulike voldstypene kan være.

4.2 Fysisk vold

Fysisk vold er den første av de tre utvalgte teksten som jeg vil se på i analysen. Teksten som omhandler fysisk vold kan mottakeren navigere seg til ved å trykke på ruten «Hva er fysisk vold?» i *del 1 Jeg vil lære* på forsiden til *Jeg vil vite*.

HVA ER FYSISK VOLD?

Fysisk vold er når noen slår, sparker, lugger, klyper eller gjør andre ting som gjør vondt på kroppen. I Norge er det ulovlig at voksne slår eller gjør andre vonde ting mot barn. Selv om det er mamma og pappa som gjør det er det ulovlig. Mamma og pappa har ikke lov til å slå eller gjøre andre vonde ting med barna sine, selv om barna har gjort noe galt. Voksne er større og sterkere enn barn, og skal passe på at barna har det godt. Hvis man ser at noen blir slått, sparket eller andre vonde ting eller selv opplever dette, så må man si fra til noen sånn at det ikke skjer flere ganger.

Dette kan skje andre steder enn hjemme også. Uansett hvor det skjer eller hvem som gjør det, så er det ikke lov å utsette barn for vold.

Illustrasjon 9: Skjermdump av utvalgt tekst 1, fysisk vold (C. Jeg vil vite, ingen dato).

4.2.1 Ideasjonell metafunksjon

Det verbale

Den ideasjonelle metafunksjonen brukes til å se på hvilke ord som blir brukt for å beskrive hva fysisk vold er, og hvilke ord som blir brukt for de handlende i verbalteksten. I verbalteksten blir det brukt konkrete verb for å eksemplifisere fysisk vold ved at det står «fysisk vold er når noen slår, sparker, lugger, klyper eller gjør andre ting som gjør vondt på kroppen» (C. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 9). Det stadfestes altså relativt tidlig hva fysisk vold er, og at dette har med fysisk handling mot kroppen å gjøre. Altså vold som gjør vondt i og på kroppen, fremfor eksempelvis psykisk vold, som gjør vondt følelsesmessig og mentalt inni kroppen.

Ord som blir brukt for å beskrive de handlende i verbalteksten, er «noen» (se illustrasjon 9, linje 1), «voksne» (ibid, linje 2 og 4), og «mamma og pappa» (ibid, linje 3). De handlende går altså fra å være betegnet som «noen», altså uspesifisert både innen kjønn og alder, til å defineres som «voksne», og til slutt spesifisere de handlende til «mamma og pappa». Videre forteller verbalteksten om hva slags rolle mammaer og pappaer egentlig skal ha, gjennom å si «voksne er større og sterkere enn barn, og skal passe på at barna har det godt» (ibid, linje 4). Det at voksne skal passe på at barna har det godt, settes i kontrast ved at verbalteksten også sier «mamma og pappa har ikke lov til å slå eller gjøre andre vonde ting med barna sine, selv om barna har gjort noe galt» (ibid, linje 3-4).

Avsender av verbalteksten påpeker også at fysisk vold kan forekomme andre steder enn hjemme, og at fysisk vold som skjer mot barn, uansett sted, er ulovlig. Dette påpekes flere steder i verbalteksten ved å skrive: «i Norge er det ulovlig at voksne slår eller gjør andre vonde ting mot barn» (ibid, linje 2), «selv om det er mamma og pappa som gjør det, er det ulovlig» (ibid, linje 2-3), og «uansett hvor det skjer eller hvem som gjør det, så er det ikke lov til å utsette barn for vold» (ibid, linje 8-9). Ved å sette fokus på at fysisk vold kan forekomme andre steder enn hjemme, og at det er ulovlig uansett hvem som gjør det, så gjør denne kommunikasjonen det forståelig for barn hva fysisk vold er, at det kan forekomme andre steder, og at det er ulovlig uansett hvem som gjør det. Ved å skrive at det er ulovlig selv om også mamma og pappa gjør det, kan dette også nå ut til de barna som er utsatt for vold og overgrep fra sine foreldre.

Det visuelle

Det visuelle som blir brukt i teksten som omhandler fysisk vold, er en illustrasjon som har vært gjentagende på forsiden til *Jeg vil vite*. Jeg har tidligere nevnt at denne illustrasjonen

finnes i den fjerde sliden i illustrasjonskarusellen, og at den også er den første ruten i *del 1 Jeg vil lære*. Det eneste som skiller illustrasjonen fra tidligere deler, er at verbaltekstene «Hva er fysisk vold? Les mer» (se illustrasjon 1) og «Hva vet du om fysisk og psykisk vold? Ta testen her» (se illustrasjon 5) er fjernet, og illustrasjonen står derfor uten verbaltekst i teksten som omhandler fysisk vold. Illustrasjonen fremstiller en voksen mann som slår en person som sitter på bakken. Grunnen til at en kan forstå at dette er en mann, er at de avbildede kvinnene er illustrert med kjoler andre steder på nettstedet. Fremstillingen av den andre avbildede i illustrasjonen gjør det vanskelig å forstå at personen som sitter på bakken faktisk er et barn, da barna tidligere har blitt fremstilt som veldig små i forhold til de voksne. I illustrasjonen kan det se ut som at personen som sitter på bakken er like stor som personen som står, da det ser ut som at de har nokså like proposisjoner. En slik fremstilling kan gjøre det vanskelig for mottakeren å forstå at den voldsutsatte personen i illustrasjonen faktisk er et barn og ikke en voksen. Dette kan medføre at barnet som mottar denne teksten misforstår fremstillingen som at det illustrerte er rettet mot voksne personer og ikke mot ham eller henne som barn.

Videre vil jeg gå nærmere inn på hvordan fysisk vold blir illustrert i bildet. I illustrasjonen er det en hvit stjerne mellom hånden til den voksne personen og hodet til den sittende personen. Denne hvite stjernen er et forsøk på å illustrere at hånden til den voksne slår den sittende personen. Innad i det visuelle er også ordet «vold» (se illustrasjon 9) gjentakende, og befinner seg i bakgrunnen. En kan forstå at «vold» er en tekst som er i bakgrunnen fordi fonten er i en svakere grønn farge enn eksempelvis den hvite stjernen, og ved albuen til den voksne mannen så er bokstaven d i ordet «vold» ikke helt synlig, da den forsvinner bak albuen til den voksne. Kombinasjonen av ordet «vold» og illustrasjonen gjør den visuelle kommunikasjonen om fysisk vold sterkere, da ordet «vold» gjør at mottakeren enklere kan forstå at handlingen som skjer i bildet beskriver en form for fysisk vold.

4.2.2 Mellompersonlige metafunksjon

Det verbale

Den mellompersonlige metafunksjonen brukes til å se på hvilken talerrolle Stine Sofies Stiftelse har innenfor verbalteksten som omhandler fysisk vold, og hvilke språkhandlinger som finnes i verbalteksten. Stine Sofies Stiftelse har en talerrolle hvor de *gir* informasjon til mottakeren, som han eller hun kan godta eller avvise. Stine Sofies Stiftelse gir informasjon fremfor å kreve informasjon, da verbalteksten ikke gir noen *oppfordringer* eller *spørsmål* til mottakeren. *Oppfordringer* og *spørsmål* er som tidligere nevnt to av fire språkhandlinger som Björkvall skriver om i sin bok (Björkvall, 2009, s. 33). De andre to språkhandlingene er

påstand og *tilbud*. Verbalteksten som omhandler fysisk vold inneholder påstander, ved at Stine Sofies Stiftelse påstår hva fysisk vold er, hvem som utsetter barn for fysisk vold, og at dette er ulovlig. Språkhandlingen kan også forstås som et indirekte *tilbud*, da denne teksten tilbyr mottakeren muligheten å kunne lære om fysisk vold. Det at verbalteksten er utformet som en påstand, medfører at verbalteksten ikke krever noe av mottakeren, men heller at kommunikasjonen om fysisk vold kommuniseres av en avsender som kan mye om tematikken.

Videre vil den mellompersonlige metafunksjonen også brukes til å se på den verbale tiltalen til mottakeren, og hvordan denne skaper nærhet eller distanse mellom Stine Sofies Stiftelse og mottakeren. I verbalteksten som omhandler fysisk vold, er tiltalen svært distansert, ved at det ikke er noen direkte henvendelse til mottakeren, eksempelvis i form av du-tiltale. Som tidligere nevnt i masteroppgavens teoretiske grunnlag, kan en tekst uten noen form for tiltale til mottakeren gjøre teksten svært distansert (ibid, s. 47). Verbalteksten som omhandler fysisk vold er distansert, da det kun er ordene «barn» (C. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 9, linje 2, 5 og 9) og «barna» (ibid, linje 4 og 5) som brukes. Ved bruke en så distansert tiltale, kan det virke som at verbalteksten snakker om barna og ikke til dem. Ved å snakke om barna og ikke til dem, kommuniserer ikke verbalteksten om fysisk vold til barn, men heller om vold og overgrep mot barn.

Det visuelle

Den mellompersonlige metafunksjonen vil ta i bruk begrepet *kodeorientering*, som tidligere ble presentert i det teoretiske grunnlaget. Innenfor kodeorientering vil fokuset være på den *naturalistiske* og den *abstrakte* koden, da det er disse kodene som er mest relevant innenfor det visuelle i den utvalgte teksten.

Det visuelle innenfor fysisk vold fremstilles ved bruk av illustrerte bilder, altså bilder som ikke er fotografert med ekte, avbildede mennesker. Som illustrasjonen viser (se illustrasjon 9), er de avbildede personene avbildet i en helt sort farge og uten synlige klær. Videre har personene en avrundet form på armer og føtter, som resulterer i at personene ikke har fingre eller tær. Hodet er også hevet over kroppen, som resulterer i at de avbildede ikke har hals. De har heller ikke synlige kroppslige trekk som hår, ører, munn eller øyne. Den voksne mannen har imidlertid noe i ansiktet som kan se ut som et nebb, og det er usikkert om dette skal illustrere en nese eller en slags pil som viser at ansiktet til vedkommende peker ned mot den andre personen. Det at de avbildede er illustrert uten øyne eller munn, gjør det vanskelig å skape følelsesmessige uttrykk i bildet. Øyne kunne eksempelvis illustrert at personen som blir

slått gråter og har vondt. Fremstillingen i illustrasjonen kan gå under den *abstrakte kodeorienteringen*, da personene i denne illustrasjonen representeres generelt og svært lite detaljert og spesifikt. Den *abstrakte* koden i bildet kan medføre at teksten kommuniserer til flere barn, da illustrasjonen generaliserer og ikke peker mot noen bestemte voksne eller barn med spesifikke trekk som hudfarge, hårfarge etc. Illustrasjonen kan altså gjelde alle barn, og ikke bare en bestemt gruppe personer. På den andre siden kan illustrasjonen fremstå som for langt unna virkeligheten, som kan medføre at kommunikasjonen om fysisk vold fremstår som noe barna ikke kan kjenne seg igjen i.

Fremstillingen kan også trekkes inn mot den *naturalistiske* koden, da bildet representerer en realistisk virkelighet av en form for fysisk vold. Selv om de avbildede er generalisert og lite detaljer, er selve handlingen tydelig fremstilt. Som tidligere nevnt er handlingen i illustrasjonen at en voksen person slår en sittende person i hodet. En kan forstå at den voksne slår ved at hånden er plassert over hodet til den sittende og at det er en stjerne mellom hånden og hodet til den sittende. Den sittende personen er illustrert som sittende ved at personen har bøyde knær og sitter på rompa. En slik fremstilling kan kommunisere fysisk vold for barna på en slik måte som ikke blir for nært for mottakeren, men fortsatt såpass nært at de kan forstå og muligens også gjenkjenne handlingen.

4.2.3 Tekstuell metafunksjon

Som nevnt tidligere i masteroppgavens teoretiske grunnlag, så ser ofte den tekstuelle metafunksjonen på hvordan den ideasjonelle og den mellompersonlige metafunksjonen kombineres i en komposisjon for å skape mening. For å se på hvordan teksten er komponert for å skape mening, vil van Leeuwen sin informasjonskopplingsmodell brukes innenfor den tekstuelle metafunksjonen. Innenfor teksten som omhandler fysisk vold så er det hovedkategorien *utdyping* og underkategorien *spesifisering* som er relevant.

Utdyping handler om hvordan et informasjonselement gjentar informasjon fra et annet informasjonselement. I teksten så gjentar det verbale informasjonen fra det visuelle, ved at verbalteksten forteller mottakeren at en type for fysisk vold kan være å bli slått (se illustrasjon 9, linje 1), og denne informasjonen gjentas i det visuelle, ved at en voksen mann slår en sittende person (se illustrasjon 9). Når informasjonen fra det verbale gjentas i det visuelle, kan det kalles *forankring*, som er innenfor underkategorien *spesifisering*. Et annet sted hvor det verbale er forankret i det visuelle, er omtalen av de handlende i verbalteksten. I deler av verbalteksten blir de handlende omtalt som «voksne» (ibid, linje 2 og 4), og dette blir forankret i det visuelle, ved at den handlende i bildet er en voksen som slår en sittende person

(ibid, se illustrasjon 9). Ved at det verbale forankres i det visuelle, kan informasjonen om fysisk vold være enklere for mottakeren å forstå, da en enkelt kan se hva en form for fysisk vold kan være ved å se på det visuelle.

En kan også trekke inn *utdyping* til selve illustrasjonen som omhandler fysisk vold, da det verbale *spesifiserer* de visuelle elementer i illustrasjonen. Verbalteksten som befinner seg i illustrasjonen er ordet «vold», som blitt gjentatt opptil flere ganger, og i dette tilfellet forankrer verbalteksten handlingen som det visuelle illustrerer. Resultatet av en slik forankring kan være at mottakeren enklere forstår at hendelsen som blir utført er en form for fysisk vold.

4.2.4 Oppsummering av fysisk vold

Teksten som omhandler fysisk vold, er svært beskrivende overfor mottakeren, og en får et godt inntrykk av at fysisk vold dreier seg om vold som gjør vondt på kroppen. Stine Sofies Stiftelse eksemplifiserer dette godt overfor mottakeren, ved å eksempelvis si at «fysisk vold er når noen slår, sparker, lugger, klyper eller gjør andre ting som gjør vondt på kroppen» (se illustrasjon 9, linje 1-2). De handlende i teksten er «voksne», også omtalt som «noen», og i enkelte deler også «mamma og pappa». Ved å bruke så mange omtaler til de handlende, kan teksten på den ene siden fremstå som litt rotete, da det kan virke som at de handlende går fra å være ukjente (noen) til voksne til noe som er nært for barn (mamma og pappa). På den andre siden så kan det være positivt at Stine Sofies Stiftelse bruker flere omtaler av de handlende, da dette understreker at det ikke er en bestemt person som utøver fysisk vold mot barn, men at det kan være flere. Det kan også være positivt at de trekker inn at «selv om det er mamma og pappa som gjør det er det ulovlig», da de voldutsatte barna kan ha fått høre av foreldrene at det er normalt at barn blir utsatt for fysisk vold hjemme.

I verbalteksten er det ingen direkte henvendelse til mottakeren, ved eksempelvis bruk av du-tiltale eller dere-tiltale, men det er heller en distansert tiltale gjennom bruken av ordene «barn» og «barna». Som tidligere nevnt kan en slik tiltale medføre at verbalteksten snakker om barna og ikke til dem. På den annen siden er verbalteksten rettet mot barn, ved at den har en barnslig tone og den bruker omtaler for de handlende som er kjent for barn, eksempelvis «mamma og pappa».

Det visuelle har som nevnt en *abstrakt kodeorientering*, da de avbildede er fremstilt med veldig lite detaljer og er mer generalisert. Selv om fremstillingen er lite detaljert, er det fortsatt tydelig at det er personer som fremstilles, og generaliseringen kan resultere i at

mottakeren forstår at fysisk vold kan utøves av flere forskjellige personer. Det visuelle har også en *naturalistisk kodeorientering*, da handlingen som blir illustrert kan være svært lik slik hendelsen ville ha sett ut, om en hadde sett hendelsen med sine egne øyne. Den fremstillingen kan gjøre hendelsen gjenkjennelig for barna.

4.3 Psykisk vold

Psykisk vold er den andre utvalgte teksten jeg vil se på i denne analysen. Teksten som omhandler psykisk vold kan mottakeren navigere seg til ved å trykke på ruten «Hva er psykisk vold? Les mer» (se illustrasjon 1) i *del 1 Jeg vil lære* på forsiden til *Jeg vil vite*.

HVA ER PSYKISK VOLD?

Psykisk vold kan være litt vanskelig å forklare. Det kan være at mamma eller pappa sier ting som gjør deg redd eller som gjør at du får vondt inni deg. For eksempel dersom mamma eller pappa hele tiden sier stygge ord eller kaller barn stygge ting, sånn at de blir lei seg. Mamma og pappa kan av og til kjefte på barna sine, spesielt om barna har vært veldig ulydige. Men mamma og pappa skal likevel ikke kalla barna sine stygge ting eller kjefta hele tiden.

Det er ikke bare kjefting og stygge navn som kan gjøre vondt. Noen barn kan oppleve at foreldrene later som om barnet ikke finnes, at foreldrene truer med bank eller juling, eller at de blir låst inne/ute fordi de har gjort noe galt. Dette er heller ikke lov. Av og til kan barn oppleve at foreldrene sier stygge ting om barnet foran andre, for eksempel at barnet er stygg, ikke er flink til noe som helst eller andre ting som gjør barnet lei seg. Alle barn har rett til å ha det godt og få lov til å leke og være trygg hjemme. Ingen har lov til å true eller si slemme ting til et annet menneske, heller ikke et barn.

Illustrasjon 10: Skjermdump av utvalgt tekst 2, psykisk vold (D. Jeg vil vite, ingen dato)

4.3.1 Den ideasjonelle metafunksjon

Det verbale

Jeg vil starte med å se på hvilke ord som blir brukt for å beskrive hva psykisk vold er. Det første som Stine Sofies Stiftelse forteller i verbalteksten som omhandler psykisk vold, er at «psykisk vold kan være litt vanskelig å forklare» (D. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 10, linje 1). Grunnen til at det er vanskelig å forklare denne type vold, er fordi psykisk vold gir følelsesmessige og mentale smerter, fremfor fysiske smerter, som er et

resultat av fysisk vold. Dette blir også beskrevet videre i teksten gjennom setninger som «det kan være at mamma eller pappa sier ting som gjør deg redd eller gjør at du får vondt inni deg» (ibid, linje 1-2), eller «for eksempel dersom mamma eller pappa hele tiden sier stygge ord eller kaller barn stygge ting, sånn at de blir lei seg» (ibid, linje 2-3). I disse to setningene bruker Stine Sofies Stiftelse ord som «lei seg» (ibid, linje 3), «gjør deg redd» (ibid, linje 2) og «vondt inni deg» (ibid), som alle sammen henviser til følelsesmessige og mentale reaksjoner. De følelsesmessige og mentale reaksjonene er skrevet i en barnslig tone som er tilpasset barna, da dette er ord som barna har i sitt vokabular.

I det andre avsnittet av verbalteksten gis det flere eksempler på hva psykisk vold kan være, og et eksempel på dette er «noen barn kan oppleve at foreldrene later som at barnet ikke finnes, at foreldrene truer med bank eller juling, eller at de blir låst inne/ute fordi de har gjort noe galt» (ibid, linje 1-3). Disse handlingene kan også knyttes til det følelsesmessige og mentale, da det henviser til å bli oversett (late som at barnet ikke finnes), trusler (truer med bank eller juling) og utestenging (låst inne/ute fordi de har gjort noe galt). Stine Sofies Stiftelse inkluderer også handlinger hvor de handlende ikke snakker direkte til barnet, men heller om ham eller henne. Et eksempel på dette er «av og til kan barn oppleve at foreldrene sier stygge ting om barnet foran andre, for eksempel at barnet er stygt, ikke flink til noe som helst [...]» (ibid, linje 3-5, andre avsnitt). At Stine Sofies Stiftelse har valgt å eksemplifisere psykisk vold ved å bli låst inne eller ute, og at barna blir oversett, styrker kommunikasjonen om psykisk vold til barna, da dette viser at psykisk vold ikke nødvendigvis bare handler om kommunikasjon mellom barnet og den handlende. Det kan være at det finnes barn som ikke nødvendigvis opplever verken kjefting eller trusler, men som heller opplever å bli oversett eller innelåst av sine nærmeste. Barna kan altså enklere forstå at også disse hendelsene er en form for psykisk vold.

De handlende innenfor psykisk vold omtales ved bruk av ordene «foreldrene» (se illustrasjon 10, linje 2 og 4, andre avsnitt) eller «mamma og pappa» (ibid, linje 1, 2, 3 og 4, første avsnitt). I verbalteksten stadfestes det også overfor mottakeren hva slags rolle egentlig foreldrene skal ha overfor barna, ved å si følgende: «Alle barn har rett til å ha det godt og få lov til å leke og være trygg hjemme» (D. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 10), linje 5-6, andre avsnitt). Videre er det også bruk av kontraster i verbalspråket, ved at Stine Sofies Stiftelse beskriver hva som kan være lov og hva som er ulovlig. Et eksempel på dette er ved å skrive at «mamma og pappa kan av og til kjefte på barna sine, spesielt om barna har vært veldig ulydige» (ibid, linje 3-4, første avsnitt), og ved å skrive «men mamma og pappa

skal likevel ikke kalle barna sine stygge ting eller kjefta hele tiden» (ibid, linje 4-5, første avsnitt). Disse beskrivelsene forklarer altså til mottakeren at det er lov å kjefta på barna sine når de har vært ulydige, som kan skje en gang i blant, men ikke å kjefta på dem hele tiden. Ved bare å inkludere foreldrene som de handlende i verbalteksten, så utelukker Stine Sofies Stiftelse at det også kan være andre voksne mennesker som kan utsette barn for psykisk vold. Dette kan medføre at kommunikasjonen om psykisk vold ikke når ut til alle barn, da det kan være mottakere av verbalteksten som opplever psykisk vold fra andre enn foreldrene sine.

Det visuelle

Illustrasjonen som er brukt i teksten som omhandler psykisk vold, har også tidligere blitt introdusert i *del 1 Jeg vil lære* i den andre ruten. Det som skiller bruken av bildet her kontra i *del 1 Jeg vil lære*, er at teksten «Hva er psykisk vold. Les mer» er fjernet, og illustrasjonen står derfor uten tekst.

I illustrasjonen ser vi to personer, en voksen mann og et barn. En kan forstå at den ene person er en voksen mann ved at mannen ikke har feminine klær som kjoler eller sløyfer. Personen kan også forstås som en voksen ved at det er en relativt stor høydeforskjell mellom den voksne og barnet. Den andre person kan forstås som et guttebarn, da han er mye lavere enn den voksne personen, og heller ikke han har feminine klær som kjoler eller sløyfer. Ved å fremstille den handlende som en voksen mann og den utsatte som et guttebarn, representerer dette bare en liten del av psykisk vold, da dette utelukker at kvinner også kan utsette barn for psykisk vold og at jentebarn også kan være utsatt. Ved å utelukke jentebarn i den visuelle fremstillingen, så kan dette medføre at jentebarn ikke forstår at det de opplever er psykisk vold, og ved å utelukke voksne kvinner som de handlende, kan dette medføre at barna ikke forstår at kvinner også kan utsette barn for psykisk vold.

Handlingen i det visuelle er at en voksen mann holder en ball i sin venstre hånd over guttebarnet. Mannen er illustrert med et smil om munnen, noe som gjør at han virker glad. Guttebarnet sin venstre arm streker seg opp mot ballen, og det samme gjør øynene til barnet, noe som gjør at det virker som at han ønsker å få tak i ballen. En slik fremstilling kan medføre at det for mottakeren virker som om handlingen bare er en lek, og ikke en form for psykisk vold. I bildet er det også flere ulike ortografiske tegn som befinner seg i bakgrunnen av bildet. Grunnen til at en kan si at de befinner seg i bakgrunnen, er fordi elementene har en svak farge, og fordi personene som er avbildet er plassert foran de ortografiske tegnene. Noen av de ulike ortografiske tegnene er av ulike former, som sammen danner ulike symboler. Eksempler på dette er at kolonet og parentesene er kombinert og danner et trist emoji. Ved å

kombinere de ulike ortografiske tegnene, kan en forstå at psykisk vold handler mer om ord enn om handling. Denne kommunikasjonen av psykisk vold kan på den ene siden gjøre det tydeligere for et barn at denne type vold omhandler ord. På den andre siden kan det være uklart for mottakeren at de ortografiske tegnene skal fremstå som at psykisk vold handler om ord, da de kanskje ikke forstår de ulike ortografiske tegnene. Fremstillingen kan også fremstå som forvirrende for mottakeren, da handlingen i illustrasjonen ser ut som en lek for barna ved å se på den illustrerte mannen som smiler mens han holder ballen over guttebarnet.

4.3.2 Den mellompersonlige metafunksjon

Det verbale

Den mellompersonlige metafunksjonen vil brukes til å se på hvilken talerrolle Stine Sofies Stiftelse har i verbalteksten som omhandler psykisk vold. Talerrollen i denne verbalteksten er nokså lik talerrollen Stine Sofies Stiftelse har i verbalteksten som omhandler fysisk vold, ved at de gir informasjon til mottakeren. De gir informasjon gjennom språkhandlingen *påstand*, fremfor å kreve informasjon eller handling av mottakeren gjennom å bruke språkhandlingen *spørsmål*, som da ville ha krevd et svar fra mottakeren. Mottakeren kan videre velge å avvise eller godta påstandene som Stine Sofies Stiftelse har skrevet i verbalteksten. Ved å bruke språkhandlingen *påstand*, så kan Stine Sofies Stiftelse risikere å miste noen mottakere, da verbalteksten kanskje ikke dekker alle former for psykisk vold som finnes, og at mottakeren derfor velger å gå vekk ifra den presenterte informasjon, da den ikke stemmer overens med deres oppfattelse av psykisk vold. På den andre siden så skriver Stine Sofies Stiftelse i verbalteksten at psykisk vold «kan være [...]» (D. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 10, linje 1, første avsnitt), og mottakeren kan derfor forstå at Stine Sofies Stiftelse gir eksempler på hva psykisk vold kan være.

Videre vil den mellompersonlige metafunksjonen brukes til å se på hvilken tiltale som brukes for å skape nærhet eller distanse mellom Stine Sofies Stiftelse og mottakeren. Verbalteksten som omhandler psykisk vold, er den første av de tre utvalgte tekstene hvor det er bruk av du-tiltale. I verbalteksten som omhandlet fysisk vold, brukte Stine Sofies Stiftelse en distansert tiltale ved å bruke ordene «barn» eller «barnet», og det virket derfor som at verbalteksten snakket om barna og ikke til dem. I verbalteksten som omhandler psykisk vold, får mottakeren allerede i den andre setningen en direkte henvendelse ved at det står «det kan være at mamma eller pappa sier ting som gjør deg redd eller som gjør at du får vondt inni deg» (ibid, linje 1-2, første avsnitt). Ved å henvende seg direkte til mottakeren, skapes det en nærhet mellom Stine Sofies Stiftelsen og mottakeren, da det virker som at de snakker direkte

til han eller hun som leser verbalteksten. Deretter skriver Stine Sofies Stiftelse «For eksempel dersom mamma eller pappa hele tiden sier stygge ord eller kaller barn stygge ting, sånn at de blir lei seg» (ibid, linje 2-3, første avsnitt). Ved å bruke du-tiltale først og så bruke ordet «barn», så kan mottakeren forstå at Stine Sofies Stiftelse henvender seg direkte til han eller hun som er et barn. Bruk av du-tiltale er derimot bare brukt en gang og tiltalen som brukes videre i avsnittet er «barn» (ibid, linje 3 i første avsnitt, linje 1, 3, 5 og 7 i andre avsnitt), «barna» (ibid, linje 4, 5 i første avsnitt) eller «barnet» (ibid, linje 2, 4, 5, andre avsnitt).

I verbalteksten skifter altså Stine Sofies Stiftelse på å snakke om barn i entall (barnet) og om barn i flertall (barna). En slik kommunikasjon kan resultere i at både barnet får en følelse av at han eller hun ikke er alene, og kommunikasjonen fremstår kanskje derfor ikke som så skremmende for mottakeren ved at Stine Sofies Stiftelse snakker direkte til han eller henne. På den andre siden kan en slik kommunikasjon også resultere i at det ikke lenger er en nærhet mellom avsender og mottaker, men heller at de snakker om en gruppe med barn, som kanskje da mottakeren ikke føler seg som en del av.

Det visuelle

Innenfor det visuelle i den mellompersonlige metafunksjonen, vil analysen ta i bruk begrepet *kodeorientering*, som ble presentert i masteroppgavens teoretiske grunnlag. På lik linje som i teksten som omhandlet fysisk vold, vil teksten som omhandler psykisk vold fokusere på kodeorienteringene *naturalistisk* koding og *abstrakt* koding.

Innenfor det visuelle brukes det et illustrert bilde fremfor et fotografi med ekte mennesker. Som nevnt tidligere er det to personer i bildet, en voksen mann og et lite barn, hvor begge personene er illustrert i fargen sort. Illustrasjonen er beskrevet detaljert innunder det visuelle i den ideasjonelle metafunksjonen, da denne metafunksjonen brukes til å se på hvem som er representert visuelt. I denne delen av analysen vil den mellompersonlige metafunksjonen se på virkelighetsgraden innenfor det visuelle i teksten som omhandler psykisk vold.

Som tidligere nevnt under den ideasjonelle metafunksjonen, kan de to illustrerte forstås som en voksen person og et barn, da det er stor høydeforskjell mellom de illustrerte personene. En kan også forstå at de illustrerte er av det mannlige kjønn, da de ikke er illustrert med feminine klær som kjoler og sløyfer. Det visuelle kan gå under *abstrakt kodeorientering*, da det visuelle også her fremstilles generalisert og svært lite detaljert. Grunnen til at en kan si at det visuelle fremstilles som lite detaljert, er at personene som er illustrert verken har hender eller føtter. Personene mangler også vesentlige kroppsdelene som ører og hår. Det kan virke som at Stine

Sofies Stiftelse har valgt å bruke ulike kroppsdeler til å symbolisere en handling. Et eksempel på dette er at guttebarnet er illustrert med øyne, som i dette tilfellet brukes til å symbolisere at guttebarnet ser oppover mot ballen. Den voksne mannen er også illustrert med en smilende munn, som brukes til å symbolisere at den voksne mannen har det gøy. Den *abstrakte kodingen* gjør at illustrasjonen fremstår som generell, og at det som skjer kan gjelde alle barn. Dette kan medføre at barnet som er mottakeren kan forstå at det som det visuelle symboliserer, også kan gjelde ham eller henne. Samtidig så kan eksempelvis jenter få et inntrykk av at det visuelle ikke angår dem, da de illustrerte personene er av det mannlige kjønn.

Illustrasjonen kan også til en viss grad gå innunder den *naturalistiske kodingen*, da handlingen som illustreres fremstår som en representasjon av en virkelig hendelse. Grunnen til dette er at en tydelig kan se hva som skjer i illustrasjonen, ved at guttebarnet strekker seg etter en ball som holdes over han av den voksne mannen. Allikevel kan en si at illustrasjonen ikke er en realistisk fremstilling av psykisk vold, da det kan se ut som at personene som er illustrert faktisk leker, og ikke at mottakeren har det vondt følelsesmessig eller mentalt. Ved at det visuelle fremstilles som en lek for mottakeren, kan dette medføre at kommunikasjonen mislykkes, og at mottakeren videre velger å avvise informasjonen som gis, da han eller hun ikke oppfatter lek som en form for psykisk vold.

4.3.3 Den tekstuell metafunksjon

Den tekstuelle metafunksjonen vil se på hvordan den ideasjonelle og den mellompersonlige metafunksjonen kombineres i en komposisjon for å skape mening. For å se på hvordan komposisjonen skaper mening, vil van Leeuwens informasjonskoblingsmodell brukes innad i den tekstuelle metafunksjonen. I teksten som omhandler psykisk vold, vil analysen bruke hovedkategorien *utvidelse* og underkategorien *kontrast* fra informasjonskoblingsmodellen, da disse er mest relevante for den utvalgte teksten. Som nevnt tidligere dreier *utvidelse* seg om at ny informasjon legges til gjennom en annen informasjonsenhet (van Leeuwen, 2005, s. 222). Grunnen til at hovedkategorien *utvidelse* kan trekkes inn mot teksten som omhandler psykisk vold, er fordi det visuelle legger til ny informasjon, som skiller seg ut i fra verbalteksten. Fordi informasjonen fra det visuelle skiller seg ut i fra verbalteksten, kan en trekke inn underkategorien *kontrast*, da dette dreier seg om hvordan det verbale står i *kontrast* til det visuelle (ibid, s. 230). Måten som verbalteksten står i kontrast med det visuelle, er ved at verbalteksten ikke nevner hendelsen som det visuelle representerer som en form for psykisk vold. Som nevnt tidligere, kan det se ut som at det er en lek som det visuelle representerer, og

dette går nødvendigvis ikke innunder psykisk vold. Det kan tenkes at Stine Sofies Stiftelse ikke har forsøkt å illustrere en form for lek, men heller en form for erting hvor den voksne mannen erter guttebarnet med en ball som han gjerne vil ha. Erting er derimot ikke nevnt som en form for psykisk vold, og kontrasten mellom verbalteksten og det visuelle kan derfor gjøre at kommunikasjonen mellom verbalteksten og det visuelle ikke samsvarer og kan fremstå som forvirrende for mottakeren.

4.3.4 Oppsummering av psykisk vold

Psykisk vold er godt beskrevet verbalt, og det kommer godt frem at psykisk vold omhandler ting som gjør vondt på innsiden, fremfor fysisk vold som gjør vondt på utsiden. Ut ifra det verbale får mottakeren et inntrykk av at psykisk vold i stor grad omhandler kjefting, å si stygge ord/ting og trusler. Å bli oversett eller å bli låst inne eller ute, blir også beskrevet som en form for psykisk vold. Ved å inkludere flere ulike typer, kan det tenkes at kommunikasjonen når enda flere enn om de bare hadde gitt et eller to eksempler på hva psykisk vold kan være.

De handlende i verbalteksten begrenses til mamma og pappa, også omtalt som foreldrene. En slik begrensning kan medføre at det virker som at det bare er foreldrene som utsetter barna for psykisk vold, når det egentlig kan være flere ulike personer som verbalteksten ikke kommuniserer. Videre skiller verbalteksten som omhandler psykisk vold seg ut ved at det er bruk av du-tiltale. Dette kan på den ene siden være positivt, da dette kan skape en nærhet mellom Stine Sofies Stiftelse og mottakeren, mens det på den andre siden kan være negativt, da det blir for nært for mottakeren. Ved å henvende seg til direkte, kan det også tenkes at han eller hun velger å avvise informasjonen, da de ikke kjenner seg igjen i hendelsene som verbalteksten beskriver.

På lik linje som innenfor teksten som omhandler fysisk vold, har de valgt å illustrere den handlende som en voksen mann og den utsatte som et guttebarn. Ved å bruke så kjønnsbestemte illustrasjoner, kan det tenkes at kommunikasjonen om psykisk vold ikke kommuniseres til jentebarna. Videre kan også den illustrerte handlingen fremstå som forvirrende for mottakeren, da den står i kontrast til verbalteksten. Verbalteksten forteller mottakeren at psykisk vold i stor grad handler om smerte som blir påført gjennom ord, mens det visuelle illustrerer det som kan se ut som en lek.

4.4 Seksuelle overgrep

Seksuelle overgrep er den tredje og siste utvalgte teksten jeg vil se på i denne analysen. Den utvalgte teksten som omhandler seksuelle overgrep kan mottakeren navigere seg til ved å trykke på ruten «Hva er seksuelle overgrep? Les mer» i del 1 *Jeg vil lære* (se illustrasjon 1) eller ved å trykke på slide 3 i illustrasjonskarusellen (se illustrasjon 4).

HVA ER SEKSUELLE OVERGREP?

Å bli utsatt for overgrep kan bety at en voksen koser med tissen din eller tar sin tiss mot din tiss eller din rumpe. Det er heller ikke lov at et barn må kose med tissen til en voksen. Overgrep kan også være at noen koser med puppene dine. Noen ganger kan det gjøre litt godt å bli tatt på tissen. Men selv om det kan føles litt godt så er det ulovlig når voksne gjør dette mot barn.

Husk at ingen kan gjøre noe med deg som du ikke selv vil uansett hvem det er. DU BESTEMMER over DIN EGEN KROPP!

Illustrasjon 11: Skjermdump av utvalgt tekst 3, seksuelle overgrep (E. Jeg vil vite, ingen dato)

4.4.1 Ideasjonell metafunksjon

Det verbale

Jeg vil starte analysen av teksten som omhandler seksuelle overgrep ved å se på hvilke ord som blir brukt for å beskrive hva det er. Første setning i verbalteksten er «å bli utsatt for overgrep kan bety at en voksen koser med tissen din eller tar sin tiss mot din tiss eller din rumpe» (E. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 11, linje 1-2, første avsnitt).

Seksuelle overgrep blir i dette tilfellet beskrevet som en fysisk handling mot barnet ved at den handlende gjør ting med barnet. Eksempler på dette er «koser med tissen din, tar sin tiss mot din tiss eller din rumpe» (ibid). De eksemplifiserer også overgrep ved å si at «overgrep kan også være at noen koser med puppene dine» (ibid, linje 2-3, første avsnitt). I dette eksempelet er overgrepet rettet mot jentebarn eller unge jenter, da ordet «puppene» (ibid, linje 3, første avsnitt) blir brukt. I disse to setningene er det også brukt konkrete substantiver som er knyttet til kjønnsorganer og andre intime kroppsdeler. Substantivene er skrevet på en barnslig måte,

ved at eksempelvis kjønnsorganene er beskrevet som «tissen din» (ibid, linje 1, første avsnitt) istedenfor å skrive vagina eller penis. Ved å skrive substantivene på en barnslig måte, så er kommunikasjonen tilpasset mottakeren slik at de enklere forstår hva seksuelle overgrep faktisk kan være.

Videre forteller også Stine Sofies Stiftelse at barnet kan være den handlende mot den voksne ved at de skriver «det er heller ikke lov at et barn må kose med tissen til en voksen» (ibid, linje 2, første avsnitt). Her er seksuelle overgrep beskrevet som at barnet tar på tissen til en voksen ved tvang. I verbalteksten blir det også trukket inn hva som kan føles normalt, ved at det står «noen ganger kan det gjøre litt godt å bli tatt på tissen. Men selv om det kan føles litt godt så er det ulovlig når voksne gjør dette mot barn» (ibid, linje 3-4, første avsnitt). Her beskrives det altså at en kroppslig berøring av et kjønnsorgan kan føles godt, da dette vekker menneskelige instinkter, men at dette allikevel ikke er tillat. En slik beskrivelse kan medføre at mottakeren, som kan føle skyldfølelse, forstår at selv om hun eller han har vært utsatt for en slik hendelse og syntes dette var godt, så er det allikevel ikke tillat.

De handlende i verbalteksten blir omtalt med ordene «voksen» (ibid, linje 1, 2, første avsnitt) «voksne» (ibid, linje 4, første avsnitt) og «noen» (ibid, linje 3, første avsnitt). I verbaltekstene som omhandler fysisk- og psykisk vold, blir de handlende både beskrevet som foreldrene og mamma og pappa, mens i verbalteksten som omhandler seksuelle overgrep, er ingen av disse omtalelsene brukt. Det er altså ingen konkrete personer som blir beskrevet som de handlende innenfor seksuelle overgrep. Ved å ikke trekke inn noen bestemte personer som de handlende, så kan dette gjøre at mottakeren forstår at seksuelle overgrep kan begås av flere personer enn eksempelvis foreldrene.

Det visuelle

Illustrasjonen som blir brukt i teksten som omhandler seksuelle overgrep, har tidligere blitt presentert både i *del 1 Jeg vil lære* (se illustrasjon 1) og i den tredje sliden i illustrasjonskarusellen (se illustrasjon 4). I illustrasjonen er det en voksen mann og et lite jentebarn. En kan forstå at det er en voksen mann, da han er høyere enn jentebarnet og har på seg et slips. Videre kan en forstå at den andre personen er et jentebarn, da hun er lavere enn den voksne mannen og at hun har på seg en kjole og har en sløyfe på hodet (se illustrasjon 11). Disse to personene er illustrert ved siden av hverandre, uten noen form for fysisk kontakt. Det visuelle innenfor teksten som omhandler seksuelle overgrep skiller seg ut i fra det visuelle innenfor de andre utvalgte tekstene, da disse personene er illustrert med synlige klær som skal representere kjønn. Det er usikkert hvorfor Stine Sofies Stiftelse har valgt å illustrere

personene med klær som skal representere kjønn, da en slik fremstilling kan resultere i at mottakeren av teksten tror at seksuelle overgrep bare blir begått mot jentebarn.

Videre er det plassert en verbaltekst i illustrasjonen hvor det virker som at den voksne mannen sier «Vi skal bare kose litt» (E. Jeg vil vite, ingen dato, se illustrasjon 11) og det virker som at jentebarnet sier «Jeg vil ikke!» (ibid) Grunnen til at en kan si at det er personene som sier de ulike tingene, er at verbaltekstene er plassert i høyde med personene som sier det. Selve fremstillingen av personene i illustrasjonen forteller ikke mottakeren om hva seksuelle overgrep er, da disse personene kun står side om side uten fysisk kontakt. Når teksten er integrert i illustrasjonen, gjør dette at en forstår at seksuelle overgrep omhandler intim kontakt som ofte er under tvang. Grunnen til at en kan forstå at seksuelle overgrep er fysiske i denne sammenhengen, er at den voksne personen sier «vi skal bare kose litt» (ibid), som da forteller mottakeren at seksuelle overgrep kan være at en voksen forsøker å kose med deg. At seksuelle overgrep ofte blir gjennomført under tvang, kan en forstå gjennom at jentebarnet sier at hun ikke vil.

4.4.2 Mellompersonlige metafunksjon

Det verbale

Den mellompersonlige metafunksjonen vil bli brukt til å se på hvilken talerrolle Stine Sofies Stiftelse har i teksten som omhandler seksuelle overgrep. Også innenfor denne verbalteksten har Stine Sofies Stiftelse en *talerrolle* hvor de *gir* informasjon til mottakeren gjennom *påstander*, som da er *språkhandlingen* i verbalteksten. Verbalteksten kan også forstås som språkhandlingen *tilbud*, da verbalteksten indirekte tilbyr mottakeren informasjon om seksuelle overgrep. Mottakeren kan velge å avvise eller godta tilbudet og de ulike påstandene som Stine Sofies Stiftelse kommer med i verbalteksten.

Videre vil den mellompersonlige metafunksjonen brukes til å se på hvilken tiltale som Stine Sofies Stiftelse bruker for å enten skape nærhet eller distanse mellom dem selv og mottakeren. Verbalteksten som omhandler seksuelle overgrep er den korteste av de tre utvalgte tekstene, men er også den verbalteksten hvor det er størst bruk av du-tiltalelse til mottakeren. Allerede i den første setningen skaper Stine Sofies Stiftelse en nærhet mellom dem selv og mottakeren ved å skrive «å bli utsatt for overgrep kan bety at en voksen koser med tissen din eller tar sin tiss mot din tiss eller din rumpe» (E. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 11, linje 1-2, første avsnitt). Her henvender altså Stine Sofies Stiftelse seg direkte til mottakeren ved å henvise til mottakerens egne intime kroppsdeler. I den neste setningen skriver Stine Sofies Stiftelse at «det er heller ikke lov at et barn må kose med tissen til en voksen» (ibid, linje 2,

første avsnitt). En kan gjennom denne setningen forstå at verbalteksten er ment til barn ved at det først var bruk av en form for du-tiltalen i første setning. Det kan i disse to setningene virke som at Stine Sofies Stiftelse sier «du som er et barn», som skaper en sterk forståelse av at mottakeren av verbalteksten er et barn. Videre fremstår verbalteksten som rettet mot kjønn ved at Stine Sofies Stiftelse bruker kjønnsbestemte substantiver. Disse kjønnsbestemte substantivene retter seg direkte til jentebarn ved at de bruker ordet «pupper». En slik bruk av kjønnsbestemte ord kan sette begrensninger for verbalteksten, da det kan virke som at den bare retter seg mot jentebarna.

Verbalteksten er inndelt i to avsnitt, hvor det siste avsnittet inneholder to setninger med en svært sterk henvendelse til mottakeren, og som tidligere ikke har blitt brukt i verbaltekstene som omhandler fysisk- og psykisk vold. Denne første setningen i andre avsnitt er «husk at ingen kan gjøre noe med deg som du ikke selv vil uansett hvem det er» (ibid, linje 1, andre avsnitt), er en *påstand* hvor Stine Sofies Stiftelse påstår at ingen kan gjøre noe med kroppen til mottakeren om de ikke selv vil. Den andre setningen: «DU BESTEMMER over DIN EGEN KROPP!» (ibid, linje 1-2, andre avsnitt) har en sterk henvendelse til mottakeren da det er bruk av du-tiltale og store bokstaver. En slik henvendelse til mottakeren kan både være positiv og negativ. Det positive ved en slik henvendelse kan være at mottakeren forstår at det er ikke lov at noen gjør noe med kroppen hans eller hennes som de ikke selv vil. Det negative kan være at mottakeren blir skremt over en så tydelig henvendelse, da de har blitt fortalt noe annet av sin overgriper, og at mottakeren derfor avviser denne påstanden, da dette blir for nært.

Det visuelle

Den mellompersonlige metafunksjonen vil innenfor det visuelle analysere virkelighetsgraden innenfor illustrasjonen. For å gjøre dette, vil denne delen trekke inn *kodeorienteringene abstrakt kode og naturalistisk kode*.

Som tidligere nevnt under det billedlige i den ideasjonelle metafunksjonen, er de illustrerte personene en voksen mann og et jentebarn. Illustrasjonen har en *abstrakt koding*, da de er svært generalisert og lite detaljert. Grunnen til at en kan si at de er lite detaljert, er at verken mannen eller jentebarnet har kroppslige trekk som øyne, nese, munn, ører eller hår. De er derimot synlig påkledd i denne illustrasjonen, ved at mannen har på seg slips, og jentebarnet har på seg en kjole og en sløyfe. Mottakeren kan derfor lettere forstå at personene som er illustrert er en mann og en jente, men det kan tenkes at det fremstår som rart for mottakeren at de ikke har de kroppslige trekkene som de fleste mennesker har. Den illustrerte jenta synes

heller ikke ut til å ha armer. Det at jenta og mannen verken har øyne, nese, munn, ører eller hår, kan gjøre det vanskelig for mottakeren å forstå hva som faktisk skjer i illustrasjonen, da disse kroppslige trekkene kunne ha blitt brukt til å uttrykke følelser eller skape blikk-kontakt mellom mannen og jenta. Tidligere har også *naturalistisk koding* blitt brukt i den mellompersonlige metafunksjonen for å se på hvor virkelighetsnært det visuelle fremstår. I teksten som omhandler seksuelle overgrep, fremstår det visuelle svært lite virkelighetsnært, da seksuelle overgrep i stor grad dreier seg om en intim kontakt mellom den utsatte og overgriperen. I det illustrerte bildet er det ingen fysisk kontakt mellom de to personene, og uten verbalteksten som er tilstede i det visuelle, så ville mest sannsynlig det visuelle vært enda lengre unna virkeligheten.

4.4.3 Tekstuell metafunksjon

Den tekstuelle metafunksjonen vil også her se på hvordan den ideasjonelle og den mellompersonlige metafunksjonen er kombinert i en komposisjon for å skape mening. For å se på dette, vil van Leeuwens informasjonskoblingsmodell også trekkes inn i dette avsnittet. De to hovedkategoriene *utdyping* og *utvidelse* fra informasjonskoblingsmodellen vil brukes til å se på hvordan elementene i det visuelle brukes for å *utdype* hverandre, og hvordan verbalteksten og det visuelle er en form for *utvidelse*. Underkategoriene som vil trekkes inn er *spesifisering* og *kontrastering*.

I teksten er det en illustrasjon av en voksen mann og et jentebarn. Som tidligere nevnt er det plassert verbaltekst i samme høyde som mannen og jenta, så det virker som at dette er noe de to personene sier. Innenfor hovedkategorien *utdyping* er *spesifisering* en underkategori som kan trekkes inn i analysen av det visuelle. I dette tilfellet fungerer verbalteksten som en slags spesifisering av det visuelle, ved at verbalteksten «vi skal bare kose litt» (E. Jeg vil vite, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 11) står i samme høyde som mannen. Videre er verbalteksten «jeg vil ikke!» (ibid) plassert i samme høyde som jenta, som resulterer i at det verbale spesifiserer det visuelle. At verbalteksten spesifiserer det visuelle, er svært viktig for kommunikasjonen om seksuelle overgrep, da det visuelle forsterker informasjonen til mottakeren. Om ikke verbalteksten hadde vært inkludert i illustrasjonen, ville de to personene stått ved siden av hverandre, uten noen form for fysisk kontakt, og det ville blitt vanskelig for mottakeren å forstå hva seksuelle overgrep faktisk er.

Videre kan verbalteksten forstås som en slags *utvidelse* av det visuelle, ved at verbalteksten legger til ny informasjon til det visuelle (van Leeuwen, 2005, s. 222). Underkategorien som kan trekkes inn her, er *kontrastering*, som dreier seg om hvordan det verbale står i kontrast til

det visuelle (ibid, s. 230). Når en ser på verbalteksten, så dreier seksuelle overgrep seg om en intim kontakt mellom den handlende og den utsatte. Eksemplene som gis på seksuelle overgrep er at en voksen koser med tissen til et barn, tar sin tiss mot barnets tiss eller rompe, at et barn må kose med tissen til en voksen eller at en voksen koser med puppene til barnet. Ingen av disse hendelsene blir fremstilt i illustrasjonen, og det synes som at illustrasjonen heller fremstiller hendelsen som skjer før selve overgrepet. Grunnen til at det kan virke slik, er fordi den voksne sier til barnet at de bare skal kose litt, mens jenta sier at hun ikke vil. Verbalteksten står altså i kontrast til illustrasjonen, og dette kan både være positivt og negativt for Stine Sofies Stiftelse sin kommunikasjon om seksuelle overgrep. Det kan være positivt fordi illustrasjonen forteller mottakeren hvordan seksuelle overgrep ofte starter, og dette kan være gjenkjennelig for barn som har opplevd seksuelle overgrep, og medfører at de får en forståelse for hva de har vært utsatt for. Det negative kan være at det visuelle forteller mottakeren for lite om hva seksuelle overgrep faktisk er, og at kontrasteringen blir såpass stor at mottakeren ikke forstår sammenhengen.

4.4.4 Oppsummering av seksuelle overgrep

Verbalteksten som omhandler seksuelle overgrep er den korteste av de tre utvalgte tekstene, men det er også den som fremstår som mest kjønnsbestemt og som har mest bruk av direkte henvendelse til mottakeren. I verbalteksten gis det flere eksempler på hva seksuelle overgrep kan være, og det beskrives som en fysisk handling hvor den handlende enten tar på barnets intime kroppsdel, eller hvor den utsatte blir tvunget til å utføre handlinger på overgriperen. Verbalteksten setter også et fokus på at berøring av intime kroppsdel kan føles godt for barnet, men at det fortsatt ikke er tillat at voksne gjør dette. Ved å fortelle mottakeren at seksuelle overgrep er ulovlig selv om det føles godt, så kan dette resultere i kommunikasjonen når ut til flere mottakere, da de kan ha blitt fortalt av sine overgripere at siden det føles godt så er det greit, og at det er barnets egen feil at de har blitt utsatt.

Verbalteksten skiller seg også ut ved at de handlende blir beskrevet som voksne, istedenfor eksempelvis mamma eller pappa som i de tidligere verbaltekstene. Verbalteksten er altså mer generalisert, noe som både kan gjøre verbalteksten mer åpen for at seksuelle overgrep kan begås av mange ulike personer, men dette kan også gjøre verbalteksten så generell at mottakeren ikke forstår hvem som kan utsette barn for seksuelle overgrep.

Både verbalteksten og det visuelle er svært kjønnsbestemt, ved at verbalteksten henviser til kvinnelige kroppsdel som pupper og ved at det er illustrert et jentebarn. Det har tidligere i de andre tekstene vært bruk av kjønnsbestemte illustrasjoner, men verbalteksten har vært

generalisert og ikke henvist til noe spesifikt kjønn. Det at de har valgt å gjøre dette innenfor teksten som omhandler seksuelle overgrep, kan medføre at det blir en skjev fordeling, både innenfor hvem som er de handlende og hvem som er de utsatte. Ved å illustrere den handlende som en mann, så kan det virke som at det bare er menn som utsetter barn for seksuelle overgrep, og ved å illustrere den utsatte som et jentebarn kan det virke som at det bare er jenter som blir utsatt for seksuelle overgrep.

5. Drøfting

I denne delen av masteroppgaven vil jeg vurdere hvordan Stine Sofies Stiftelse kommuniserer vold og overgrep til barn på nettstedet *Jeg vil vite*. For å vurdere dette, vil jeg undersøke om forsiden og de tre utvalgte tekstene fra *Jeg vil vite* er tilpasset det eksterne pentagrammet. Jeg vil også trekke inn sentrale funn fra analysen som jeg mener styrker eller svekker forholdet mellom de fem konstantene i det eksterne pentagrammet. De fem konstantene er som tidligere nevnt i det teoretiske grunnlaget: *avsender, saken, uttrykksmåten, mottaker og de konkrete omstendighetene* (Kjeldsen, 2014, s. 72).

5.1 Konkrete omstendigheter

De konkrete omstendighetene for *Jeg vil vite* er at vold og overgrep mot barn er et underkommunisert og tabubelagt samfunnsproblem. Undersøkelsen som ble offentliggjort i 2013 fra NKVTS, som ble presentert i innledningen, viste at det var 27,7 % av 2435 kvinner og 33% av 2029 menn som fortalte at de hadde blitt utsatt for fysisk vold i sin barndom. Videre oppga 10,2% av kvinnene og 3,5% av mennene at de hadde hatt seksuell kontakt med en minst fem år eldre person før de selv hadde fylt 13 år (Grimstad kommune, 2015, s. 5). Disse funnene viser at vold og overgrep mot barn er et problem i Norge.

I dagens samfunn eksisterer det fortsatt mange myter innenfor vold og overgrep. En av disse mytene er at kvinner ikke slår barn, og at det er mannen som er voldsutøver. I en rapport fra 2011, viste det seg imidlertid at det var flere mødre som slo barna sine oftere enn fedrene, og at døtrene oftest var mer utsatt kontra sønnene. Det var totalt 7.000 ungdommer mellom 18 og 20 år som ble spurt om de hadde opplevd vold fra mor eller far, og av disse 7.000 oppga 20% at de hadde opplevd vold fra mor, mens 14% oppga at de hadde opplevd vold fra far (VG, 2011). En annen myte er at menn ikke blir utsatt for seksuelle overgrep, og at det bare rammer jenter. I en annen rapport fra Ressurssenter for menn (Reform), anslås det imidlertid at 10% av alle gutter og menn blir eller har blitt utsatt for seksuelle overgrep (Kveinå, W., & Nærum, R., 2017). Lederen i Reform, Are Saastad, forteller at årsaken til at mange menn og gutter ikke tørr å stå frem er fordi informasjonen og kunnskapen om seksuelle overgrep mot menn og gutter er for liten (ibid).

De konkrete omstendighetene, som i dette tilfellet er vold og overgrep mot barn, krever at det må bli mer åpenhet, og at flere trenger kunnskap, for at problemet skal kunne forbedres eller endres. Jeg vil argumentere for at *de konkrete omstendighetene* til en

viss grad passer overens med saken, ved at *Jeg vil vite* tilbyr god læring til barna om vold og overgrep. Likevel vil jeg si «til en viss grad», nettopp fordi enkelte deler av verbaltekstene og illustrasjonene inneholder kjønnsbestemte ord eller illustrasjoner. Ved å ha kjønnsbestemte ord eller illustrasjoner, så bidrar Stine Sofies Stiftelse til at kommunikasjonen rundt vold og overgrep mot barn blir skjevt fremstilt, da de har valgt å ikke fokusere på begge kjønn, men heller ett bestemt. Samtidig så kan en hevde at Stine Sofies Stiftelse forsøker å endre samfunnsproblemet, ved at de tilbyr barna mer informasjon om tematikken.

5.2 Saken

Som nevnt tidligere i masteroppgavens teoretiske grunnlag, så er det fem konstanter som må passe overens med hverandre, for at kommunikasjonen skal være troverdig (Kjeldsen, 2013, s. 72-73). En av disse fem konstantene er *saken*, som da i dette tilfellet blir vold og overgrep mot barn. Tematikken i seg selv er svært alvorlig og seriøs, og betegnes som et av Norges underkommuniserte og tabubelagte temaer (Redd barna, ingen dato). Stine Sofies Stiftelse argumenterer for at de er en organisasjon som jobber for at «1. flere skal vite mer om vold og overgrep, 2. voldsutsatte barn og pårørende skal bistås, 3. voldsutsatte barn og pårørende skal ivaretas» (C. Stine Sofies Stiftelse, ingen dato). En kan argumentere for at nettstedet *Jeg vil vite* passer godt for den første målsettingen de har, at flere skal vite om vold og overgrep, da nettstedet tilbyr mottakeren læring gjennom informasjonstekster, tester og andre elementer, som eksempelvis infografikk og filmer. Stine Sofies Stiftelse sin lansering av *Jeg vil vite* stemmer altså overens med *saken*, da nettstedet i aller høyeste grad forsøker å forbygge vold og overgrep mot barn, ved å lære barna om hva det er, og hvem de kan melde ifra til.

Videre argumenter Stine Sofies Stiftelse selv for at *Jeg vil vite* er et e-læringsverktøy, men det kommer ikke tydelig frem hvor dette e-læringsverktøyet skal brukes, eksempelvis i skolen. E-læring er en forkortelse for elektronisk læring, og brukes mye i dag som en slags erstatning for tradisjonell læring, som foregår i et klasserom eller gjennom pensumbøker (Sander, 2015). Inne på *Jeg vil vite* kommer det ikke frem om nettstedet skal brukes innenfor skolen, eller om det skal være et e-læringsverktøy som barna selv bruker hjemme. Da det ikke kommer tydelig frem, kan en argumentere for at Stine Sofies Stiftelse sin definisjon av *Jeg vil vite* fremstår som litt uklar, da e-læring som oftest brukes innad i skoler for å tilby elevene en litt annen type læring enn eksempelvis å lese pensumbøker. Det kan også fremstå som rart at *Jeg vil vite* skal brukes hjemme av barna, da barna selv mest sannsynlig ikke ville ha funnet frem til et slikt nettsted uten å bli introdusert til det først av skolen. En annen ting som det er viktig å bemerke seg, er

at Stine Sofies Stiftelse gjentatte ganger påstår at voldsepisodene og overgrepene mot barn i stor grad skjer i barnets hjem. Denne påstanden er vanskelig å bevise eller motbevise, men om påstanden til Stine Sofies Stiftelse faktisk stemmer, kan det tenkes at et slikt nettsted ville ha vært vanskelig for barnet å gå inn på, da overgriperne sannsynligvis har i større eller mindre grad kontroll på hva barnet foretar seg.

Siden tematikken som *Jeg vil vite* omhandler er så seriøs og tabubelagt, er det svært viktig at kommunikasjonen fremstår som sannferdig og grundig til mottakeren. Kommunikasjonen verbalt fremstår svært grundig på *Jeg vil vite*, da det gis flere ulike eksempler på de ulike voldstypene. Videre er også Stine Sofies Stiftelse gode på å skrive at voldstypen *kan* være, noe som medfører at mottakeren kan forstå at det kan være flere ulike typer innenfor voldstypen som blir representert. Om kommunikasjonen fremstår som sannferdig, kommer an på barnet som mottar teksten og hvilket kjønn de er, da noen av tekstene fremstår som kjønnsbestemt. Om eksempelvis en gutt leser om seksuelle overgrep, kan han få et inntrykk av at kommunikasjonen er skjevt fremstilt, da han verken har pupper eller er en utsatt jente, som teksten illustrerer. Gutten kan derfor få et inntrykk av at seksuelle overgrep bare begås mot jenter, noe som kan være usant for ham, da han selv kan ha blitt utsatt for et seksuelt overgrep.

Både jenter og gutter kan være utsatt for vold og overgrep, og både kvinner og menn kan utsette barn for dette. Likevel er det enkelte deler av *Jeg vil vite* som er mer kjønnsbestemt enn andre. Det er spesielt de visuelle illustrasjonene som er kjønnsbestemte, ved at det er menn som er illustrert som de handlende innenfor alle de ulike voldstypene, mens kvinner er utelatt. I de visuelle illustrasjonene er også jentebarn utelatt, bortsett fra illustrasjonen som omhandler seksuelle overgrep, hvor det er godt illustrert at barnet er ei jente med kjole og sløyfe på hodet. Illustrasjonen viser altså at det er gutter som blir utsatt for fysisk- og psykisk vold, og at det er jenter som blir utsatt for seksuelle overgrep. Fremstillingene som illustrerer hvem som utøver volden, og hvem som er utsatt, kan fremstå som tilslørende for noen mottakere, fordi fremstillingen medfører at informasjonen ikke gjelder alle barn, men heller et bestemt kjønn. Dette kan resultere i at kommunikasjonen ikke når ut til alle, da mottakeren ikke tenker at informasjonen som presenteres gjelder ham eller henne.

5.3 Avsender

Avsenderen av *Jeg vil vite* er som nevnt tidligere i avhandlingen Stine Sofies Stiftelse, som har arbeidet for en barndom uten vold siden 2000. Gjennom å ha jobbet med vold og overgrep mot barn i 17 år, kan en argumentere for at Stine Sofies Stiftelse i stor grad vet hvilken tematikk de arbeider med, og hvordan de skal kommunisere den. Ut over å ha erfaring fra mange års arbeid med tematikken, har også grunnleggerne Ada Sofie Austegard og Bente Bergseth personlige erfaringer innenfor tematikken. Austegard har erfaringer både som pårørende og etterlatt, ved at hennes datter Stine Sofie ble voldtatt og drept i Baneheia, og Bergseth har erfaringer gjennom selv gjennom å ha vært voldsutsatt som barn. Ved å både ha erfaringer fra arbeidet og personlige erfaringer kan en si at Stine Sofies Stiftelse har en sterk *ethos*.

Ethos handler om «karakter slik den fremstår i kommunikasjon» (Baumlin, 2001 i Kjelden, 2014) og kan forstås som avsenderens troverdighet. *Ethos* kan styrkes på tre ulike måter: *klokskap*, *god moralsk karakter* og *velvilje* (Ihlen, 2013, ss. 93-94). *Klokskap* dreier seg om at taleren fremstår som fornuftig og kunnskapsrik. *Klokskapen* kan videre styrkes «ved bruk av logiske argumenter eller stil, for eksempel valg av en personlig tone [...]» (ibid, s. 94). *God moralsk karakter* dreier seg om at taleren (avsenderen) eksempelvis fremstår som rettferdig og omtenkstom (ibid). Videre kan også *god moralsk karakter* dreie seg om eventuelle prøvelser som taleren har overvunnet, og at taleren kan trekke frem disse for å illustrere sin tåleevne (ibid). *Velvilje* dreier seg om at taleren bør vise at han eller hun ønsker publikum (mottakerne) sitt eget beste og ikke bare opererer ut i fra sin egeninteresse. Videre skriver Ihlen at taleren må «[...] snakke samme språk» (ibid) - altså at avsenderen snakker et språk som kan forstås av mottakerne.

En kan argumentere for at Stine Sofies Stiftelse styrker sin *ethos* gjennom alle disse tre måtene i sitt arbeid og sin kommunikasjon på *Jeg vil vite*. Stine Sofies Stiftelse styrker sin *klokskap* gjennom å ha mye kunnskap om vold og overgrep, både ved å ha personlige erfaringer som voldsutsatt, pårørende og etterlatt, og ved å jobbe daglig med tematikken. Videre kan en også argumentere for at Stine Sofies Stiftelse benytter seg av en personlig tone inne på *Jeg vil vite*, ved å til tider bruke du-tiltalelse til mottakerne av nettstedet. Denne personlige tonen får tekstene til å fremstå som en personlig kommunikasjon mellom Stine Sofies Stiftelse som avsender og barnet som mottakeren.

De styrker også sin *ethos* gjennom *god moralsk karakter*, ved at de fremstår som rettferdige og omtenkstomme overfor sine mottakere, gjennom å understreke gjentatte ganger i de tre utvalgte tekstene at barn ikke skal bli utsatt for verken fysisk vold, psykisk vold eller

seksuelle overgrep. En kan også hevde at de styrker sin *gode moralske karakter*, da selve organisasjonen er et resultat av drapet på datteren til en av grunnleggerne, Austegard, og at den andre grunnleggeren Bergseth har selv vært et voldutsatt barn. De har altså vært gjennom prøvelser som de har overvunnet, og det kan også tenkes at disse prøvelsene får Stine Sofies Stiftelse til å fremstå som en organisasjon som vet hva den snakker om, og som kan identifisere seg med barna som har opplevd vold eller overgrep.

Disse prøvelsene kan også trekkes inn mot *velvilje*, da *velvilje* handler om hvordan taleren viser sitt publikum at de ønsker deres eget beste, og ikke bare arbeider ut ifra egeninteresse (Ihlen, 2013, s. 94). Ved å ha gjennomgått disse prøvelsene, forsøker Stine Sofies Stiftelse å forhindre at flere barn blir utsatt for vold og overgrep gjennom å gi barna mer kunnskap om tematikken inne på *Jeg vil vite*. *Velvilje* kan også styrkes ved at taleren snakker samme språk som mottakerne, og dette gjøres det flere ganger inne på *Jeg vil vite*, både på forsiden og i de tre utvalgte tekstene. Grunnen til at en kan si at Stine Sofies Stiftelse gjør dette, er at verbaltekstene er skrevet i en barnslig tone som er tilpasset mottakerne.

Eksempelvis skriver de på forsiden i den siste aktualitetssaken i *del 4 Aktuelt*: «Noen barn har det ikke så bra hjemme. Det kan være at mamma og pappa ikke har det så bra, og at barna må gjøre ting som de ikke synes er så morsomt, og at de må passe på mamma og pappa» (B. *Jeg vil vite*, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 1). Verbalteksten fremstår som barnslig ved at de har skrevet at barn må gjøre ting som ikke er så morsomt, og at de skriver at barna må passe på mamma og pappa. Et annet eksempel er fra teksten som omhandler seksuelle overgrep, hvor Stine Sofies Stiftelse henviser til barnets intime kroppsdel som «tissen din» (E. *Jeg vil vite*, ingen dato, gjengitt i illustrasjon 11). Her har de valgt å bruke barnslige henvisninger istedenfor å skrive eksempelvis penis eller vagina, som kan oppfattes som de voksne definisjonene på de intime kroppsdelene.

Som nevnt tidligere nevnt i analysen av forsiden til *Jeg vil vite*, så kommer det frem svært dårlig hvem avsenderen av *Jeg vil vite* er, da det kun er et lite felt nederst på *Jeg vil vite* hvor det kommer frem at det er Stine Sofies Stiftelse som er nettstedets avsender. Det kan tenkes at de selv har valgt å ta så lite plass, da de ønsker at fokuset skal være på mottakerne. Dette valget kan imidlertid medføre at mottakerne ikke har tillit til informasjonen som gis, da avsenderen er ukjent. Retorikk handler som nevnt i stor grad om hvordan en taler overbeviser sitt publikum om hvorfor en situasjon må endres eller forbedres (Kjeldsen, 2014, s. 16), men hvordan skal mottakerene av *Jeg vil vite* bli overbevist dersom de ikke vet hvem som forsøker å overbevise dem? For å overbevise sin mottaker, kan det tenkes at Stine Sofies Stiftelse

hadde kunnet overbevist han eller henne ved å ha en tydeligere rolle, hvor mottakeren fikk vite mer om avsenderen, hva de står for, hva de ønsker med nettstedet og hvorfor mottakeren trenger å lære om vold og overgrep.

5.4 Mottakerne

Stine Sofies Stiftelse selv stadfester at *Jeg vil vite* primært er for barn, så mottakerne av teksten blir i dette tilfellet barna. Samtidig kan en også si at mottakerne av nettstedet kan være hvem som helst, da det er et offentlig nettsted som er tilgjengelig for alle. Likevel har jeg som forsker tatt utgangspunkt i at mottakerne er barn når jeg har analysert og vurdert mitt utvalgte materiale fra *Jeg vil vite*. Tidligere i masteroppgaven har jeg sett på hvordan Stine Sofies Stiftelse kommuniserer vold og overgrep til barn, og de er i stor grad gode på å tilpasse tekstene til barna gjennom å bygge opp tekstene på en enkel måte, og ved å bruke barnslige begrep som barn har i sitt vokabular. Ved å utforme tekstene enkelt og med en barnslig tone, øker Stine Sofies Stiftelse sine sjanser for at kommunikasjonen rundt vold og overgrep skal bli vellykket og hensiktsmessig. Likevel så kan det argumenteres for at Stine Sofies Stiftelse minsker sjansene sine for å nå ut til alle barna, da som tidligere nevnt, enkelte av tekstene fremstår som mer henvendt mot et bestemt kjønn.

En annen utfordring som Stine Sofie Stiftelse kan ha for å nå ut til sine mottakere, er at nettstedet er et offentlig nettsted og tilgjengelig for alle, noe som kan medføre at nettstedet ikke når ut til dem Stine Sofies Stiftelse ønsker. Ved at nettstedet er offentlig og ikke spesielt rettet mot en spesiell arena som skolen, kan nettstedet også risikere å 'drukne' blant alle de andre nettstedene som tilbyr informasjon om samme tematikk.

I 2011 presenterte Stine Sofies Stiftelse et forslag til hvordan *Jeg vil vite* kunne se ut (se illustrasjon 12). Ved å se på det tidligere forslaget nedenfor, kan det synes som at Stine Sofies Stiftelse den gang da tenkte at de hovedsakelig ville rette e-læringsverktøyet mot bruk i skolen. Forslaget deres hadde en inndeling mellom barne- og ungdomsskole, og voksne og lærere. Inndelingen fremstår da som mer aldersrettet, ved at informasjonen både er rettet mot barn i aldersgruppen 6-13 år (barneskole) og barn i aldersgruppen 13-16 (ungdomsskole).

Slik *Jeg vil vite* fremstår i dag, er nettstedet ikke utformet slik som i forslaget, og det kommer heller ikke tydelig frem hvilken aldersgruppe Stine Sofies Stiftelse forsøker å nå.

Illustrasjon 12: Skjermdump av forslaget som ble presentert i 2011 av Stine Sofies Stiftelse (B. Stine Sofies Stiftelse, ingen dato).

Videre har forslaget en inndeling mellom gutt og jente, som gir Stine Sofies Stiftelse muligheten til å rette kommunikasjonen om vold og overgrep mot kjønn. Eksempelvis kunne de da altså skrevet hva seksuelle overgrep kan bety for jenter og gutter separat. Slik nettstedet fremstår i dag, er det ingen inndeling mellom jenter eller gutter, da nettstedet fremstår mer generalisert mot begge kjønn. Begrensningene som inndelingen i forslaget kan gi, er at nettstedet fremstår som vanskeligere å navigere seg rundt på, da inndelingen krever flere tastetrykk før barna kommer frem til riktig informasjon. Slik *Jeg vil vite* er utformet i dag, ligger egentlig alt som nettstedet tilbyr i form av `smakebiter` på forsiden, altså at barna får et inntrykk av hva de ulike delene tilbyr og hvilket formål de har. Mulighetene som forslagets inndeling kan gi, er at nettstedet kan få en enda tydeligere kommunikasjon om tematikken til sine mottakere, altså at de kan tilpasse kommunikasjonen til barn i ulike aldre og kjønn.

Forslaget bærer også mer preg av at nettstedet er tenkt som et e-læringsverktøy ved at de har utformet oppgaver, noe som ikke *Jeg vil vite* har den dag i dag. Ved å ha oppgaver inkludert på nettstedet, kan det tenkes at dette skaper en bedre brukeropplevelse for barna, da oppgavene gjør at de kan lære mer om vold og overgrep ved å gjøre oppgavene. Nettstedet får altså en mer «learning by doing» utforming, enn at barna bare skal lese informasjonstekstene. Testene som er inkludert i forslaget, har Stine Sofies Stiftelse valgt å videreføre til dagens *Jeg vil vite*.

5.5 Uttrykksmåten

Uttrykksmåten dreier seg om hvordan kommunikasjonen uttrykkes og mediet det kommuniseres i (Kjeldsen, 2014, s.74). Nettstedet *Jeg vil vite* er mediet som kommunikasjonen uttrykkes i og Stine Sofies Stiftelse tar både i bruk verbale og visuelle elementer for å kommunisere vold og overgrep til barn.

Jeg vil vite sin forside har fire ulike deler, hvor hver enkelt del bidrar med informasjon til mottakeren. Jeg vil argumentere for at selve forsiden er rettet mot barn, da de ikke trenger å trykke på en spesiell lenke for å finne tilpasset informasjon, noe de voksne må gjøre i hovedmenyen. På forsiden får barna `smakebiter` gjennom illustrasjonene på hva de ulike delene av nettstedet tilbyr. I tillegg til illustrasjonene, har også hver enkelt del en overskrift som forteller barnet hva den enkelte delen tilbyr. Enkelte av overskriftene kan fremstå som retoriske, da de forsøker å overbevise barnet om hva han eller hun ønsker. Et eksempel på dette er overskriften i *del 1 Jeg vil lære*, som forsøker å overbevise barnet om at han eller hun faktisk vil lære hva de ulike voldstypene er. Forsiden er også med på å overbevise barnet om at vold og overgrep er et problem ved å det er inkludert infografikk som forteller mottakeren om hvor mange barn som har vært utsatt for vold eller overgrep. Gjennom denne infografikken styrker både Stine Sofies Stiftelse sin *ethos* og de kan lettere overbevise mottakeren om at vold og overgrep er et reelt problem.

Uttrykksmåten stemmer likevel ikke helt overens med mottakerne, da det på forsiden er inkludert en aktualitetssak som inneholder informasjon til voksne. Aktualitetssaken handler om appen *Jeg vil vite*, som skal fungere som en informasjonsside for voksne som arbeider med barn. Stine Sofies Stiftelse oppfordrer også mottakeren til å dele *Jeg vil vite* på Facebook. En slik oppfordring har ikke et helt passende forhold til mottakerne, da en må være 13 år for å være på Facebook. Aldersgrensen medfører altså at barna som bruker nettstedet må være over 13 år for å kunne dele siden videre på det sosiale mediet. Det kan derfor tenkes at en slik oppfordring heller skulle vært plassert på siden til de voksne sammen med informasjonen om appen, eller at Stine Sofies Stiftelse skulle ha vært tydeligere på at *Jeg vil vite* er for barn over 13 år.

Videre har også Stine Sofies Stiftelse separert fysisk vold, psykisk vold og seksuell vold fra hverandre, noe som medfører at uttrykksmåten ikke stemmer helt overens med de konkrete omstendighetene. Separasjonen av de tre ulike voldstypene får det til å virke som at de tre ikke har noe med hverandre å gjøre, noe som kan være feilaktig i enkelte voldssituasjoner. Noen voldssituasjoner bærer preg av alle voldstypene, ved at eksempelvis

barnet blir slått før overgriperen tvinger barnet til seksuell omgang, for så å fortelle at om hun eller han sier det til noen vil de få bank. I en slik voldssituasjon kan en argumentere for at alle voldstypene er tilstede ved at barnet blir slått (fysisk vold) før de blir tvunget til seksuell omgang (seksuelle overgrep), og så bli truet med bank om de forteller det til noen (psykisk vold). En kan derfor argumentere for at uttrykksmåten ikke stemmer helt overens med omstendighetene, da de ulike voldstypene faktisk går inn i hverandre.

Innenfor de tre utvalgte tekstene som omhandler fysisk vold, psykisk vold og seksuelle overgrep, uttrykker Stine Sofies Stiftelse også sin kommunikasjon gjennom verbale og visuelle elementer. Illustrasjonene som er brukt i de tre utvalgte tekstene er også tidligere brukt på forsiden, men de er større inne på tekstene som omhandler de bestemte typene for vold. Jeg har tidligere i masteroppgaven analysert illustrasjonene, og funnene jeg har gjort viser at illustrasjonene har en svært liten realismegrad - altså at det som illustreres ikke fremstår som en realistisk og som en virkelighetsnær hendelse for barna, da personene som er illustrert er abstrakte, i den form at de ikke har alltid har klær, hår, øyne, munn, nese, hender eller føtter.

Den *abstrakte kodingen* innenfor illustrasjonene kan både fungere positivt og negativt for kommunikasjonen av vold og overgrep, da en for virkelighetsnær illustrasjon kunne ha blitt for nær om det hadde vært et voldsutsatt barn som hadde mottatt teksten. Resultatet kunne da ha vært at barnet valgte å avvise informasjonen, fordi den hadde blitt for vond og for gjenkjennbar for barnet. Likevel kunne også illustrasjonen fungert som en slags erkjennelse, ved at det visuelle illustrerer noe barnet faktisk har opplevd, og at han eller hun derfor kan forstå at dette var en form for vold, og som ikke er tillat. Det er imidlertid vanskelig å vite om hvordan en slik illustrasjon faktisk mottas av barna, da man ikke kan vite om de selv er voldsutsatt eller ikke. Tekstene kan altså fungere på forskjellige måter ut ifra hvem som mottar teksten.

Innenfor verbaltekstene så vil jeg argumentere for at uttrykksmåten for det meste stemmer overens med mottakerne og omstendighetene, da verbaltekstene kommuniserer mot barn gjennom bruk av en tilpasset tone og ved at det eksemplifiseres godt hva de ulike voldstypene kan innebære. De gir selvfølgelig ikke eksempel på alt som går innunder en voldstype, men forklarer godt hva voldstypene hovedsakelig betyr - eksempelvis at fysisk vold handler om noe som gjør fysisk vondt på utsiden av kroppen, mens psykisk gjør vondt på innsiden av kroppen. Likevel, som nevnt tidligere, så er

enkelte av verbaltekstene kjønnsbestemt i enkelte deler, som medfører at de ikke gjelder alle barna, men heller barn av et bestemt kjønn.

5.6 Oppsummering

Ved å se på det eksterne pentagrammet og de fem konstantene, har jeg kommet frem til at Stine Sofies Stiftelse (avsender) bruker verbaltekst og illustrasjoner inne på *Jeg vil vite* (uttrykksmåter) for å kommunisere vold og overgrep mot barn (saken) til barn (mottakerne) med bakgrunn i de konkrete omstendighetene rundt tematikken. Jeg valgte å ha en kritisk innfallsvinkel i min vurdering av forsiden og de tre utvalgte tekstene til *Jeg vil vite*, og fant flere brister i kommunikasjonen, som medfører at ikke alle konstantene passer overens med hverandre. Dette resulterer i at kommunikasjonen av vold og overgrep til barn inne på *Jeg vil vite* fremstår som noe misvisende enkelte steder, spesielt innenfor de elementene som er kjønnsbestemt. Stine Sofies Stiftelse har imidlertid tatt mange grep for å kommunisere den tabubelagte tematikken sømmelig og effektivt til barna.

6. Avslutning

I denne masteroppgaven har jeg sett på hvordan forsiden og tre utvalgte tekster inne på nettstedet *Jeg vil vite* kommuniserer vold og overgrep til barn. Vold og overgrep mot barn er en tabubelagt tematikk, som anses som et av Norges underkommuniserte samfunnsproblemer. Det finnes i dag flere ulike organisasjoner og nettsteder som omhandler tematikken, men jeg har ikke sett et nettsted som kommuniserer tematikken til barn, noe som skapte en egeninteresse i tematikken og utformingen av problemstillingen:

Hvordan kommuniseres vold og overgrep til barn på nettstedet Jeg vil vite?

For å kunne svare på problemstillingen, har jeg gjort en sosiosemiotisk multimodal næranalyse, med et spesielt fokus på de tre metafunksjonene av Halliday. I forbindelse med analysen laget jeg en analysemodell, som viste hvordan de tre metafunksjonene ville brukes til å analysere masteroppgavens materiale. Videre har jeg vurdert hvordan forsiden og de tre utvalgte tekstene er tilpasset det retoriske, eksterne pentagrammet.

I analysen fant jeg ut at Stine Sofies Stiftelse bruker verbaltekst og illustrasjoner for å kommunisere vold og overgrep til barn, og at verbaltekstene og illustrasjonene fremstår som tilpasset til mottakerne. Jeg valgte å ta utgangspunkt i å vinkle problemstillingen mot kommunikasjonen til barn, da Stine Sofies Stiftelse selv forteller at nettstedet primært er for barna som skal få kunnskap og lære om vold og overgrep. Nettstedet gir derimot ingen formening om hvilken aldersgruppe mottakerne er, eller om nettstedet skal være rettet mot et bestemt formål, som eksempelvis læring i skolen. At Stine Sofies Stiftelse ikke har en klar formening om verken aldersgruppe eller formål, medfører at teksten fremstår som et nettsted som er ment for alle, og at den kan brukes overalt.

Forsiden til *Jeg vil vite* tilbyr en hel del informasjon allerede ved første møte, og navigasjonen fremstår som ryddig og oversiktlig. Nettstedet er inndelt i fire ulike deler, hvor alle delene tilbyr barna enten en eller annen form for læring, eller informasjon om andre nettsteder han eller hun kan besøke for å få mer informasjon om tematikken. Videre inneholder hver enkelt del en overskrift som gir mottakeren informasjon om hva den enkelte delen tilbyr, men det er likevel ikke alle overskriftene som kommuniserer like godt hva den enkelte delen skal gjøre.

Forsiden inneholder også en hovedmeny og en illustrasjonskarusell, hvor elementene henviser mottakeren til andre deler på nettstedet. Ved at de ulike delene gjentas flere ganger, så fremstår enkelte deler viktigere enn andre, og det kan synes som at de viktigste delene for Stine Sofies Stiftelse er informasjonstekstene og de ulike testene de har utviklet. Videre har Stine Sofies Stiftelse valgt å inkludere tekster om er tiltenkt voksne inne på barnesidene, noe som kan svekke kommunikasjonene om vold og overgrep til barn, da barn også mottar informasjon som er tiltenkt voksne.

De tre utvalgte tekstene som omhandler fysisk vold, psykisk vold og seksuelle overgrep, er også kommunisert gjennom verbaltekst og visuelle elementer. Verbaltekstene er tilpasset barna ved at de har en barnslig tone og enkle setninger, som gjør kommunikasjonen om vold og overgrep lettere for barna å forstå. Verbaltekstene gir først en overordnet informasjon om hva den enkelte voldstypen er, for så å gi ulike eksempler på hva som kan gå innunder den. Videre trekker Stine Sofies Stiftelse inn hvem som kan være den som utfører volden, altså de handlende. De handlenende varierer fra noen, til voksne, til foreldrene og mamma og pappa. De ulike variantene kan medføre ulike resultater for verbalteksten, ved at det noen ganger synes som at det bare er foreldrene som utsetter barn for vold og overgrep, mens i andre tilfeller så virker det som at det kan være hvem som helst. Hvordan verbaltekstene mottas, er vanskelig å stadfeste, da det kan være ulikt ut ifra hvilken alder barnet er, hvilket kjønn de har eller livssituasjonen de befinner seg i. Det er derfor vanskelig å stadfeste noe konkret, men det kan tenkes at enkelte av tekstene vil mottas bedre av eksempelvis jenter fremfor gutter, eller motsatt, da enkelte av tekstene har vist seg å være kjønnsbestemt både innenfor det verbale og det visuelle.

Når jeg vurderte kommunikasjonen på forsiden og i de tre utvalgte tekstene inne på *Jeg vil vite*, og undersøkte om de var tilpasset det eksterne pentagrammet, fant jeg flere brister innenfor kommunikasjonen. Grunnen til at det er brister innad i kommunikasjonen, er fordi at det ikke er et passende forhold mellom *mottaker*, *uttryksmåte* og *de konkrete omstendighetene*. *Jeg vil vite* er et nettsted som er offentlig for alle, og har verken en konkret aldersgruppe eller et bestemt formål innenfor bruk. Informasjonen er også til tider kjønnsbestemt, og utelukker derfor kjønnen som verken blir representert i verbalteksten eller innenfor det visuelle. Da det heller ikke er en klar aldersgruppe for mottakerne, kan dette

medføre at noe av informasjonen ikke er tilpasset nok til barn av en yngre alder. Inne på *Jeg vil vite* har Stine Sofies Stiftelse også inkludert informasjon til voksne og en oppfordring til å dele nettstedet på Facebook. Dette har jeg argumentert for svekker kommunikasjonen til barna, da dette er elementer som ikke passer inne på barnesidene. De konkrete omstendighetene som er presentert i masteroppgaven, viser også at illustrasjonene som illustrerer voldstypene ikke helt passer overens, da disse fremstiller det som at menn alltid er voldsutøveren, og det kan virke som at det bare er guttebarn som blir utsatt for fysisk- og psykisk vold, og at det kun er jenter som blir utsatt for seksuelle overgrep.

Likevel er det viktig å bemerke at Stine Sofies Stiftelse er en organisasjon som innehar mye god kunnskap om tematikken. Dette beviser de flere ganger gjennom *Jeg vil vite*, ved at de vet hvordan de kan tilpasse verbaltekst og visuelle elementer til barn. Stine Sofies Stiftelse har forsøkt å forhindre vold og overgrep mot barn, ved å lære barn hva vold og overgrep er gjennom det informasjonsrike og interaktive nettstedet *Jeg vil vite*. Nettstedet kunne imidlertid blitt bedre og mer effektivt overfor barn, om de hadde hatt en klarere inndeling mellom aldersgrupper og også stadfestet hvor nettstedet skal brukes. Videre kunne de også forbedret sin kommunikasjon gjennom å enten generalisere eller spesifisere sine verbaltekster, så de kunne gjelde barn av begge kjønn. De kunne også ha illustrert enkelte typer vold tydeligere, eksempelvis psykisk vold, da det ikke illustreres så godt at psykisk vold handler om følelsesmessige og mentale smerter som blir påført gjennom eksempelvis trusler, kjefting eller å bli oversett.

Tematikken er tabubelagt, og det finnes også myter som det trengs mer ærlighet og åpenhet rundt. To av disse mytene er at kvinner ikke slår barn, og at gutter ikke blir utsatt for seksuelle overgrep. Stine Sofies Stiftelse forsøker i aller høyeste grad å forebygge vold og overgrep mot barn med *Jeg vil vite*, men enkelte deler av teksten medfører at *Jeg vil vite* forsterker de to overnevnte mytene. I denne masteroppgaven har jeg forsøkt å besvare hvordan *Jeg vil vite* kommuniserer vold og overgrep til barn, uten å kontakte personene bak nettstedet. Som et videre forskningsprosjekt hadde det vært spennende å kontakte personene i Stine Sofies Stiftelse som har utarbeidet *Jeg vil vite*, og gjennomføre et intervju hvor deres perspektiv og tanker hadde kommet tydelig frem. For Stine Sofies Stiftelse har mest sannsynlig *Jeg vil vite* vært et viktig verktøy i deres arbeid for å forbygge vold og overgrep mot barn, og at deres intensjoner var å gjøre det interaktivt og spennende for barn å

lære om en så seriøs tematikk. Deres arbeid er uvurderlig i dagens samfunn, og gir et håp om at flere barn vil få en tryggere oppvekst uten vold og overgrep, og at barna innehar kunnskap om tematikken så de kan melde ifra om de selv er utsatt eller kjenner noen som er det.

Referanseliste

Bøker

Engebretsen, M. (Red). (2012). *Skrift/Bilde/Lyd Analyse av sammensatte tekster*.

Kristiansand: Høgskoleforlaget.

Engebretsen, M. (2007). *Digitale diskurser. Nettavisen som kommunikativ flerbruksarena*.

Kristiansand: Høgskoleforlaget.

Kjeldsen, Jens. E. (2014). *Retorikk i vår tid. En innføring i moderne retorisk teori*. Oslo:

Spartacus Forlag AS.

Maagerø, E., & Tønnessen, S., E. (2010). Sosialesemiotikk – meningskapning mellom funksjon og system. S. V. Knudsen, B. Aamotsbakken (Red.), *Teoretiske tilnærminger til pedagogiske tekster* (s. 125-151). Kristiansand: Høgskoleforlaget.

Ryen, A. (2012). *Det kvalitative intervjuet. Fra vitenskapsteori til feltarbeid*. Bergen:

Fagbokforlaget.

Østbye, H., Helland, K., Knapskog, K., Larsen, O. L., & Moe, H. (2013). *Metodebok for mediefag*. Bergen: Fagbokforlaget.

van Leeuwen, T. (2005). *Introducing social semiotics*. London: Routledge.

Nettsider

Aalen, Ida. (2015). *Facebook*. Hentet ut 27.03.2017 fra <https://snl.no/Facebook>

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. (2014). *En god barndom varer livet ut*.

Tiltaksplan for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014-2017).

Publikasjonskode: Q-1226B. Hentet ut 13.02.2017 fra

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/foa/bld_overgrep_web.pdf

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. (2014). *Barndommen kommer ikke i reprise. Strategi for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014-2017)*.

Publikasjonskode: Q-1212 B. Hentet ut 13.02.2017 fra

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/brosjyrer_bua/barndommen_kommer_ikke_i_reprise.pdf?id=2181274

Grimstad kommune. (2015). *Vold i nære relasjoner. Handlingsplan 2015-2018. Veileder for kommunens tjenester*. Hentet ut 30.04.2017 fra

<https://www.grimstad.kommune.no/Handlers/fh.ashx?Mid1=422&FilId=337>

Hvor lite. (ingen dato). *Hva er vold i nære relasjoner?* Hentet ut 14.03.2017 fra

<http://www.hvorlite.no/hva-er-vold/>

A. Jeg vil vite. (Ingen dato). *Jeg vil vite app*. Hentet ut 22.05.2017 fra

<http://jegvilvite.no/?p=1008>

B. Jeg vil vite. (Ingen dato). *Forsiden*. Hentet ut 28.01.2017 fra <http://jegvilvite.no/>

C. Jeg vil vite. (Ingen dato). *Hva er fysisk vold?* Hentet ut 24.03.2017 fra

http://jegvilvite.no/?post_causes=hva-er-fysisk-vold

D. Jeg vil vite. (Ingen dato). *Hva er psykisk vold?* Hentet ut 24.03.2017 fra

http://jegvilvite.no/?post_causes=hva-er-psykisk-vold

E. Jeg vil vite. (Ingen dato). *Hva er seksuelle overgrep?* Hentet ut 24.03.2017 fra

http://jegvilvite.no/?post_causes=child-protection

Justis- og beredskapsdepartementet. (2014). *Et liv uten vold. Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014-2017*. Publikasjonskode: G-0431 B. Hentet ut 14.04.2017 fra

https://www.regjeringen.no/contentassets/97cdeb59ffd44a9f820d5992d0fab9d5/hplan-2014-2017_et-liv-uten-vold.pdf

Krisesenter. (ingen dato). *Statistikk*. Hentet ut 08.01.2017 fra

<http://www.krisesenter.com/sekretariatet/statistikk/>

Kveinå, W. T & Nærum, R. A. (2017). *Rapport: Hver tiende mann utsatt for seksuelle overgrep*. Hentet ut 15.05.2017 fra [https://www.nrk.no/norge/rapport_-hver-tiende-mann-](https://www.nrk.no/norge/rapport_-hver-tiende-mann-utsatt-for-seksuelle-overgrep-1.13367492)

[utsatt-for-seksuelle-overgrep-1.13367492](https://www.nrk.no/norge/rapport_-hver-tiende-mann-utsatt-for-seksuelle-overgrep-1.13367492)

Løvland, A. (2007). *På mange måtar. Samansette tekstar i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget

Pedersen, O. L., Wirsching, A., & Nilsen, T. A. (2010). – *Kjemper for de levende*. Hentet ut

22.01.2017 fra <https://www.nrk.no/sorlandet/ada-sofie-austegard-over-gronland-1.7092216>

Redd barna. (ingen dato). *Vold og overgrep*. Hentet ut 14.03.2017 fra

https://www.reddbarna.no/forstyr?gclid=CjwKEAjwqZ7GBRC1srKSv9TV_iwSJADKTjaDZgm_Zm_eQXXrxvbo8ReZAJcgPZxmzrN4q0_qgFX2b2BoCvAzw_wcB

Sander, K. (2015). *E-læring (elektronisk læring)*. Hentet ut 15.05.2017 fra <https://estudie.no/e-laering-elektronisk-laering/>

A. Stine Sofies Stiftelse. (ingen dato). *Historikk*. Hentet ut 09.01.2017 fra <http://stinesofiesstiftelse.no/index.php?pageID=225>

B. Stine Sofies Stiftelse. (ingen dato). *Gladnyhet*. Hentet ut 09.01.2017 fra <http://stinesofiesstiftelse.no/index.php?artID=349&navB=1>

C. Stine Sofies Stiftelse. (ingen dato). *Hva gjør Stine Sofies Stiftelse?* Hentet ut 05.05.2017 fra <http://stinesofiesstiftelse.no/index.php?pageID=288>

Telenor. (16 desember 2011). *Telenors julegave går til Stine Sofies Stiftelse*. Hentet ut 09.01.2017 fra <https://www.telenor.com/no/media/artikler/telenors-julegave-gar-til-stine-sofies-stiftelse/>

VG. (2011). *Mødre slår barn mer enn fedre*. Hentet ut 04.05.2017 fra <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/partnervold/moedre-slaar-barn-mer-enn-fedre/a/10016566/>